

1 Korĩn

Jesus hã h'y'y ka'eeh do panang Korĩn hãd
nãng doo bã habong do hã pooj jé Paw-Ro
ma erih do hahỹyh

Ji matym n'aa ji hã Jesus anoo do ky n'aa hahỹyh

¹ Paw-Ro ỹ ti hỹyh, P'op Hagã Do karẽn do hyb n'aa ỹ tanaëenh doo, Kristo Jesus mejũũ do see ỹ bahado dãk hyb n'aa, ta ky n'aa ỹ baher'ood hõm hyb n'aa kã. Èr hỹyj hadoo do Sotenés hãd nãng do sii bẽ ỹ edëng, ² bẽeh, P'op Hagã Do karapee hedoo doo, Korĩn hãd nãng do panang bã habong doo. Tsyt hẽ, ta wẽ bẽ tabetyn hõm Kristo Jesus bad'oo do hyb n'aa.* Sahõnh hẽ jé pad'yyt hẽ èr Wahë N'aa Jesus Kristo hã j'aa hets'ëë do sii hẽ bẽ tabetyn hõm tsyt hẽ, ta wẽ had'yyt hẽ bẽ babok hyb n'aa. Sahõnh hẽ èr wahë n'aa né hẽ ti Jesus. Jé pad'yyt hẽ habong do sa Wahë N'aa, èr Wahë N'aa na-ããj hẽ. ³ Ỹ karẽn P'op Hagã Do èr Yb, Jesus Kristo Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do na-ããj hẽ ky en'yym bẽ hã. Ỹ karẽn baad bẽ rah'yib en'yym.

⁴ P'op Hagã Do hã ỹ tsebee had'yyt hẽ bẽ hyb n'aa, baad bẽ wẽ taky enyym do hyb n'aa Kristo Jesus hyb n'aa. ⁵ Kristo hyb n'aa, baad tabanoo bẽ hã ta ky n'aa baad bẽ bahajaa bẽ baher'oot, baad tabanoo bẽ hã takarẽn do baad bẽ bahapãh hyb n'aa, baad tagahoot hyb n'aa bẽ hã. ⁶ Baad bẽ gado dãk Kristo ky n'aa bẽ hã ãã her'ood wãt do paah. Te hub né hẽ kã bẽ hã kã. ⁷ Ti hyb n'aa kã, hỹỹ kã bẽ h'yib gó tabanyy dãk sahõnh hẽ P'op Hagã Do Sahee ji hã hanoo do ji hajaa doo, baad bẽ gadaa nuuj jé Jesus Kristo, èr Wahë

* 1:2 Ji hyb n'aa tadajëp, ji hyb n'aa taganã wãt, tahanãng pé ti Kristo bad'oo doo.

N'aa p'aa hēnh tabahyng bä kä. ⁸ Baad had'yyt hē Jesus Kristo bē tah'yyb hej'oonh, baad bē baboo had'yyt hē hyb n'aa, tagadēēg ub, takajaa bä kä, baad had'yyt hē bē hā tabahapāh hyb n'aa, tanaw'yyt hyb n'aa bē hā taky n'aa tapaa do ky n'aa. ⁹ P'op Hagä Doo, bē tanaēēnh do Jesus Kristo ēr Wahē N'aa sii bē babok hyb n'aa, dooh bē teréd bä. Tamoo wät né hē ji hā taky dāng doo.

Sa h'yyb gó raketyn hōm do ky n'aa hahỹh

¹⁰ Wakān haa, ēr Wahē N'aa Jesus Kristo kyy gó tak'ēp ȳ betsēē bē hā, séd hā bē h'yyb hedoo hyb n'aa, bē h'yy kanetyn hyb n'aa, séd hā had'yyt hē bē babok hyb n'aa. ¹¹ Ȳnh Korowéh hād nāng do karapee ȳ rapanāk bē ky n'aa. Bē ky ked'aak bē mahang, sa nooh. ¹² Hahỹ d' mā bē kyyh: “Paw-Ro karapee āāh”, nāk mā bē wób sa kyyh. “Aporos karapee āāh”, nāk mā bē wób. “Peed karapee āāh”, nāk mā ta wób. “Kristo karapee āāh”, nāk mā ta wób kä. H'yy kasab'ee doo gó ta tii d' bē kyyh. ¹³ Ketyn hōm g'eeh ti Kristo bē hā? Ȳ g'eeh, Paw-Ro, bē hyb n'aa b'aa kajatsēk do hā kepēēm dāk do paah? Hät ȳ gó paa bē ranu gemuun? Dooh. ¹⁴ Taw'āāts hē hā ȳ, ȳ tsebé, dooh bē ȳ nu gemuun bä do hyb n'aa. Jāām hē ajyy Kiris-Po, Gajo hād enāh do ȳ nu gemuun paah. ¹⁵ Taw'āāts hē dooh bē ȳ nu gemuun boo bä ȳ wén nāng, hät ȳ gó bē nu kemuun bē naher'oot hyb n'aa. ¹⁶ Ȳ hyb n'aa es'ee dāk hỹ kā Es-Tepanas tób yt hē habong do na-āāj hē ȳ nu gemuun paah. ¹⁷ Dooh ta wób ȳ nu gemuun do hyb n'aa tado bä tii, Kristo mejūū do hā ȳ. Ta ky n'aa hanām do ȳ baher'ood hōm ti ȳ tamejūū doo. Ta ky n'aa ȳ baher'oot bä, dooh ȳ her'ood bä badāk hahỹ hā hanaa ji hajaa doo me, b'aa kajatsēk do hā Kristo dajēp do hejój hā maa newēē do raj'aa etsē hyb n'aa. Dooh ȳ karēn bä kēh ȳ tak'ēp ȳ haj'ap do hā raj'aa etsēē bä.

¹⁸ B'aa kajatsëk do hã Kristo dajëp do ky n'aa, daap hadoo do ky n'aa banesaa hënh hahöm do sa hã. Èr hã kä, banesaa mahãnh ted'ëëp do hã, P'op Hagä Do hejój kametä däk ta tii hã. ¹⁹Tii da né hë P'op Hagä Do kyy kerih doo gó. Hahỹỹ da ta kyyh:

“ÿ ahäj jëng da tak'ëp hajaa do rahapäh doo.
H'yy ganäng do sa h'yyb ÿ makyys da”,† näng kerih do hã.

²⁰ Äkä, nyy da P'op Hagä Do h'yyb tak'ëp hep'ëëh do sa hã? Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do sa hã ënh? Badäk hahỹỹ hã tak'ëp h'yy ganäng doo gó her'oot do sa hã ënh? P'op Hagä Do wareem däk badäk hahỹỹ hã habong do ta hã h'yy kana'eeh do tak'ëp rahajaa doo. H'yy gatamah do h'yyb hado däk rahajaa do paa tan'oo bä. ²¹Tak'ëp tabahajaa doo gó P'op Hagä Do anoo badäk hahỹỹ hã habong do ta hã h'yy kana'eeh do ta hã ranahapäh hyb n'aa sa h'yyb gó rahajaa doo me. P'op Hagä Do h'yyb däng ted'ëëp ta wë ta ky n'aa hyb n'aa ta hã h'yy ka'eeh doo, daap ta wób redoo né paawä Kristo ky n'aa.

²²Judah buuj rakarën kapehuunh doo, meuj n'aa näng doo, rabahapäh raky daheeh hyb n'aa. Judah buuj nadoo do resoos tak'ëp ji hajaa doo, raky daheeh hyb n'aa. ²³Tii d' né hë paawä rakarën, ãã maher'ood had'yyt hë Kristo b'aa kajatsëk do hã kepëëm däk do ky n'aa. Ta ti ky n'aa Judah buuj tah'yyb rejãã. Judah buuj nadoo do sa hã, daap mä ta ti Jesus dajëp do ky n'aa. ²⁴P'op Hagä Do h'yyb däng do sa hã kä, Judah buuj rado bä, Judah buuj nadoo do rado bä na-ãäj hë, Kristo hã kametä däk P'op Hagä Do hejój, P'op Hagä Do hajaa do na-ãäj hë. ²⁵Daap hedoo do P'op Hagä Do wë hanäng do red'oo doo, badäk hahỹỹ hã

† 1:19 Isajas 29.14

habong do tak'ep rahajaa do bahãnh tii. P'op Hagä Do nahejooj red'oo doo, badäk hahỹỹ hã habong do tak'ep sa hejój bahãnh né hē tii.

²⁶ Bē hyb n'aa es'ee wakān haa bē P'op Hagä Do asēew hōm noo gó. Ti noo gó dooh tahajōō bā bē mahang tak'ep hajaa doo, badäk hahỹỹ hã habong do h'yy kasab'ee do sa matym gó. Ti noo gó dooh tahajōō bā bē mahang hyb n'aa jew'yyk doo. Dooh bē mahang tahajōō bā ky n'aa etsēeh do ti noo gó. ²⁷ P'op Hagä Do asēew hōm ta wē badäk hahỹỹ hã habong do sa hã h'yy gatamah doo. Ta tii d' tawén d'oo, tak'ep haj'aa do rakadad'uu hyb n'aa P'op Hagä Do wē kã. P'op Hagä Do wén sēew hōm ta wē badäk hahỹỹ hã habong do sa hã hyb n'aa sakog is doo, hejooonh do rakadad'uu hyb n'aa. ²⁸ P'op Hagä Do asēew hōm badäk hahỹỹ hã raty n'aa ges'yyk doo, hyb n'aa sekog is doo. P'op Hagä Do asēew hōm ky n'aa nets'äs doo, ky n'aa etsēeh do ky n'aa netsä bong hyb n'aa ta hã. ²⁹ Tii d' tawén d'oo, tabad'op hē ranahajaa hyb n'aa rah'yy kasabé bā sa hã hē P'op Hagä Do matym gó. ³⁰ P'op Hagä Do né hē ti h'yyb ta däk bēeh, Kristo Jesus hã. Kristo hã kametä däk P'op Hagä Do hajaa doo. Kristo hyb n'aa né hē ji tabed'ēep. Kristo hyb n'aa né hē baad tabahado däk er h'yyb tym P'op Hagä Do matym gó. Kristo hyb n'aa tsyt hē er baboo kãn P'op Hagä Do wē. Kristo né hē ti er hed'ēep do nesaa do mahãnh. ³¹ Ti hyb n'aa kã, “Jé h'yy kasab'ee doo, taw'ãäts hē Tak'ep Hyb N'aa Jawyk Do hã takasab'ee.”[‡] P'op Hagä Do kyy kerih do hã tii da ta kyyh.

2

B'aa kajatsëk do hã Kristo dajëp do ky n'aa hahỹỹh

[‡] 1:31 Jeremij 9.24

¹ Wakān haa, bē wē ŷ kajaa noo gó P'op Hagä Do ky n'aa bē hā ŷ baher'oot hyb n'aa, dooh ŷ her'ood bā tak'ēp ma kamet'ēek do rer'oot doo da. Dooh na-āāj hē ŷ her'ood bā tak'ēp hajaa do kyy da. ² Tii d' ŷ wén d'oo, hahŷŷ da ŷ h'yyb dāng bē mahang ŷ bawät noo gó do hyb n'aa: Jāām hē Jesus Kristo ky n'aa, b'aa kajatsēk do hā tadajēp do ky n'aa ŷ karēn bē ŷ maher'oot. ³ Bē mahang ŷ bawät bā ŷ nahejooj its, ŷ kajajān paa ŷ eŷŷm do hyb n'aa.*

⁴ Ta ky n'aa bē ŷ panāk noo gó, bē ŷ ma metēek noo gó, dooh badāk hahŷŷ hā habong do tak'ēp hajaa do kyy me bē ŷ maher'ood bā bē ŷ h'yyb wareem hyb n'aa, bē ky daheeh hyb n'aa. Dooh. Bē ŷ maher'oot noo gó, P'op Hagä Do Sahee hejój tametēeh bē h'yyb gó te hub né hē ta ky n'aa ŷ her'oot doo. ⁵ Tii da ŷ wén d'oo paah, P'op Hagä Do hejój hyb n'aa bē h'yy ka'eeh hyb n'aa, dooh badāk hahŷŷ hā habok do hajaa do hyb n'aa nado.

Ta Sahee hyb n'aa ji hapäh P'op Hagä Do ji h'yyb gó ky n'aa hahŷŷh

⁶ Ti hado né paawä, baad Jesus Kristo ky n'aa hapäh doo, ky dah'eeh do sa mahang āā her'oot né hē kyyh tak'ēp hajaa doo. Dooh badāk hahŷŷ hā hanāng do hajaa do tado bā, dooh badāk hahŷŷ hā habong do sa wahē n'aa hajaa do tado bā āā ma metēek doo. Ahēej jēes da ta ti sa wahē n'aa hejój. Edah ta ti sa wahē n'aa ragawatsig jēng. ⁷ P'op Hagä Do tak'ēp hajaa do ky n'aa pooj jé ji nahapäh do ti āā her'oot doo.† Kejēn né paawä tii, badāk hahŷŷ hā habong do sa mahānh, sahōnh hē tadu dahäng do pooj jé P'op

* ^{2:3} Paw-Ro wén eŷŷm apäh sa mahang tabawät noo gó, dooh takarēn bā tesōōts bā P'op Hagä Do ta hā mejūū do hā. Dooh Paw-Ro karēn bā ta hā raj'aa etsēē bā. Jesus hā takarēn raj'aa etsē. † ^{2:7} Jesus Kristo ky n'aa né hē tii.

Hagä Do h'yyb däng ta ti är hã, ta tii gó är j'aa etsë hyb n'aa.

⁸ Dooh badäk hahÿÿ hã habong do P'op Hagä Do hã h'yy kana'eeh do sa wahë n'aa rah'yy genä bä ta ti P'op Hagä Do hajaa do hã. Ta hã rah'yy genä bä paawä, dooh paawä repëëm däg bä Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, kabaj'aa doo. ⁹ Hahÿÿ da P'op Hagä Do kyy kerih do her'oot:

“Dooh noo gó rahapäh doo,
dooh noo gó ramaa newëë doo,
dooh noo gó rahyb n'aa newëë doo,
ti né hë ti P'op Hagä Do enäm do ta hã kamahän do sa hã”, †
näng kerih doo.

¹⁰ Ti né hë ti ta ti ta Sahee me P'op Hagä Do metä wät paa äã hã. Sahõnh hë P'op Hagä Do Sahee hag'ääs. P'op Hagä Do h'yyb ji nahapäh do sii hë taheg'ääs, tahapäh. Ti hyb n'aa tahajaa tametëeh ji hã. ¹¹ Dooh hapäh pé ta wób hyb n'aa newëë doo. Jääm né hë hapäh ji daaj hë ji h'yyb. Ti hadoo né hë P'op Hagä Do hyb n'aa newëë do hã. Jääm né hë ta Sahee hapäh. ¹² Hÿÿ kä, dooh badäk hahÿÿ hã habong do P'op Hagä Do hã h'yy kana'eeh do rahyb n'aa newëë do tado bä äã gado däk doo. Ta Sahee né hë ti P'op Hagä Do anoo do är hã, taky enyym doo gó baad är hã tabanoo do är bahapäh hyb n'aa. ¹³ Ta ti ky n'aa är hã tama metëëk do äã her'oot P'op Hagä Do Sahee anoo doo me. Dooh badäk hahÿÿ hã hanäng do ji hajaa doo me tado bä. P'op Hagä Do Sahee hanaa, P'op Hagä Do Sahee äã hã tanoo doo me äã tab'ëës baad hadoo do ky n'aa. ¹⁴ Jé P'op Hagä Do Sahee ta h'yyb gó badoh doo, dooh tagado bä P'op Hagä Do Sahee hã hana doo. Daap hadoo do ti ta hã. Dooh tah'yy ganyy bä ta hã, jääm hë P'op Hagä Do Sahee ji

† 2:9 Isajas 64.4

tah'yy gan'yyh do hyb n'aa ta ti hã. ¹⁵ P'op Hagä Do Sahee sa h'yyb gó hanäng doo, ti né hẽ h'yy gan'yyh sahõnh hẽ P'op Hagä Do Sahee hana doo. Ta wób, sa h'yyb tym gó P'op Hagä Do Sahee nawät doo, dooh rah'yyb mepëë bã P'op Hagä Do Sahee hanäng do sa hã. ¹⁶ Ti d' né hẽ P'op Hagä Do kyy kerih do hã:

“Dooh hapäh pé Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do h'yyb.
Dooh ta hã ma metëëk péh.”[§]

Ër tii, ër h'yyb gó Kristo h'yyb bawät. Ti hyb n'aa ër wén h'yy genäh ta hã hana doo.

3

Séd hã Jesus wë Paw-Ro ramoo bok do ky n'aa hahÿh

¹ Wakän haa, bë panang bã ÿ bewäd nä noo gó, dooh ÿ haja bã paawä bë ÿ maher'ood bã P'op Hagä Do Sahee h'yyb mah'üüm do sa hã ji her'oot doo da. Bë ÿ maher'oot paa sa h'yyb karën do jawén habok do sa hã ji her'oot doo da. Karepé taah h'yyb hedoo nä bë ti noo gó. Dooh nä Kristo baad bë hapëë nä bã, ÿ hanäng péh. ² Jääm hẽ häd nahejoonh doo me bë ÿ metëëk paa P'op Hagä Do hã hana doo, ta bii gamyyj ub ji anoo do hadoo karapee t'aah hã. Dooh ÿ haja bã hejoonh do bë ÿ ma met'ëëg bã. Karapee t'aah ta tä tanahajaa nä do hadoo bë ti noo gó. Tii d' ÿ wén d'oo, taganahoot nä do hyb n'aa bë hã. Da hẽ na-ääj hẽ, dooh tagah'ood nä bã bë hã, ³ badäk hahÿh hã habong do P'op Hagä Do nahapäh do sa h'yyb hadoo nä do hyb n'aa bë h'yyb. Bë mahang h'yy kajew'ëës nä, bë kaj'õök nä. Badäk hahÿh hã habong do P'op Hagä Do nahapäh do sa h'yyb hadoo nä bë h'yyb ta ti tametëeh. P'op Hagä

§ 2:16 Isajas 40.13

Do nahapäh do rababok doo da bë babok nä. ⁴ “ÿ Paw-Ro karapee”, näng bë seeh. “ÿ Aporos karapee”, näng ta seeh. P'op Hagä Do nahapäh do rababok doo da bë babok nä ta ti metëeh.

⁵ Jaa Aporos bë hä péh, jaa ÿ bë hä péh, bë p'ää kajew'ëes doo? P'op Hagä Do karom ub ää ti hÿÿh. Ää hyb n'aa, ää ma metëek do hyb n'aa, bë h'yy kae däg kãn Jesus Kristo hä. Ää moo bok P'op Hagä Do anoo do ää hä. Hä ÿ tanoo do ÿ moo wät, Aporos hä tanoo do tamoo wät. ⁶ Ji joom ky n'aa gó bë ÿ maher'oot. Ta tym hejoom do hadoo ÿÿh. Naëng hataag n'aa hadoo Aporos. Tii d' ää badoo né paawä, dooh ää tado bä joom hawäng do hanoo doo. P'op Hagä Do ta ti hanoo. ⁷ Ti hyb n'aa, joom tym hejoom do nado hyb n'aa jawyk, dooh na-ääj hë naëng hataag n'aa hyb n'aa jawyg. Jääm hë P'op Hagä Do hyb n'aa jawyk, joom hawäng do hanoo doo. ⁸ Séd hä joom tym hejoom doo, naëng hataag n'aa ramoo bok. Ti hadoo né hë, ramoo bok do pénh ragadoo da ta säm P'op Hagä Do hanaa. ⁹ Séd hä ää moo bok P'op Hagä Do wë. P'op Hagä Do gëew hadoo bëeh. P'op Hagä Do tób n'aa hadoo bëeh, ää tamaa sooh doo. ¹⁰ Hä ÿ taky enyym do hyb n'aa P'op Hagä Do an'oo däk hä ÿÿ, pä s'ëeb me tób tahem'aa do sa wahë n'aa hado däk ÿ bahadoo hyb n'aa. Pä tób hejój n'aa ÿ at'ëeg sëek do hadoo. Ti jó ta wób ratamaa sëek do hadoo tób. ÿ du doo do hä ramoo bok ÿ hanäng pé.* Taw'ääts hë sahõnh hë baad rahyb n'aa matakëe nyy da tób hadoo do hä ramoo bok. ¹¹ Ti anyy däk tób hejój n'aa hadoo. Jesus Kristo né hë tii. Dooh hajaa pé tób hejój n'aa

* 3:10 Tób ji tamaa sooh do ky n'aa gó Paw-Ro maher'oot Jesus ky n'aa ta wób hä ji ma metëek doo. Paw-Ro ti pooj jé Kristo ky n'aa Korĩn buuj hä tamaher'oot doo. Ta jawén ta wób rama met'ëeg magyys hë, baad Korĩn buuj rah'yy ka'eeh hyb n'aa Jesus hä. Ti hyb n'aa, ÿ du doo do hä ramoo bok, Paw-Ro wén näng.

see moo wāt péh. Ti hyb n'aa, “Taw'ãäts hē baad rahyb n'aa matakëë nyy da ta hã ratamaa sëëk”, ÿ wén näng. ¹² Tób hejój n'aa hã ta wób rat'ëëg sëëk apäh pä ky n'aa gebah do s'ëëb hadoo doo me, k'ãäts tęg gabarëëh do s'ëëb hadoo doo me, k'ãäts tęg hawak do s'ëëb hadoo doo me. Ta wób rat'ëëg sëëk apäh ta hã b'aa hadoo doo me, bag'aad hadoo doo me, jawii hadoo doo me. ¹³ Jesus matëëh bä kä, tii bä da ramoo bok do tametty, baad tado bä, baad tanado bä. Ti noo gó kametëëh da ramoo bok doo, nyy da. Tëëg hõõ hadoo doo gó kametä däk da baad tado bä ramoo bok doo, baad tanado bä. Ramoo bok do tëëg hõõ hadoo doo metyy da. ¹⁴ Ta see tatama do tanaooj jëë bä, tagadoo da tamoo wät do sãm baad hadoo doo. ¹⁵ Tatama do taooj jëë bä, dooh da tagado bä tamoo wät do sãm, Jesus edëëb né paawä ta hã. Tedëëb né paawä, aj'yy tób kataa hõm do mahãnh ked'ëëp do hadoo ta hã. Sahõnh hē ta wē hanäng do aooj jëng do hadoo.

¹⁶ P'op Hagä Do tób n'aa hadoo bëëh, Jesus hã h'yy ka'eeh doo. P'op Hagä Do Sahee bë mahang tabawät. Dooh g'eeh bë hapëë bä ta tii? ¹⁷ P'op Hagä Do tób n'aa hadoo do rejãã doo,† P'op Hagä Do rejãã na-ããj hē, baad had'op, tsyt hē ta wē ketyn däk do hyb n'aa P'op Hagä Do tób n'aa. Bë né hē ti P'op Hagä Do tób n'aa.

¹⁸ Bë kawad'ii manäh! Badäk hahÿÿ hã habong do P'op Hagä Do hã h'yy kana'eeh do sa matym gó tak'ëp hajaa ted'oo doo, taw'ãäts hē teréd hõm ta tii da tahyb n'aa newëë doo. Taw'ãäts hē paawä h'yy gatamah do hadoo tabahadoo P'op Hagä Do nahapäh do sa matym gó, P'op Hagä Do matym gó kä h'yy ganäng do tabahadoo hyb n'aa kä. ¹⁹ Tii d' ÿ wén näng, h'yy gatamaa né hē P'op Hagä Do

† 3:17 P'op Hagä Do tób n'aa hadoo do rejãã doo, Jesus hã h'yy ka'eeh do raketyn hõm hanoo do tii. Ky ked'aak do hanoo do tii. Séd hã ranaboo bong do hanoo doo.

matym gó ta hã h'yy kana'eeh do h'yy genäh red'oo doo. Tii d' né hẽ P'op Hagä Do kyy kerih doo gó: “P'op Hagä Do no n'aa masoo hadoo tak'ëp hajaa doo, rah'yy kamep'ëeh doo me.”[‡] ²⁰ Hahÿÿ da na-ããj hẽ takerii däk: “Daap né hẽ tak'ëp hajaa do sa h'yyb, P'op Hagä Do hapäh.”[§] ²¹ Ti hyb n'aa, taw'ãäts hẽ dooh bë h'yy kasabé wäd bä bë ma matëg sa hyb n'aa, sa karapee bë bahadoo hyb n'aa. Sahõnh hẽ P'op Hagä Do an'oo däk bë hã: ²² Ý Paw-Ro, Aporos, Peed, sahõnh hẽ badäk hahÿÿ hã hanäng do P'op Hagä Do pahuunh doo, ji edëp doo, ji dajëp doo, da hẽ ji bawät nä bä, hÿ jawén hawät doo. Sahõnh hẽ tii, bë matym n'aa né hẽ tii. ²³ Bëë kä, Kristo ma hadoo bëeh, Kristo karapee bëeh. Kristo kä, P'op Hagä Do ma hadoo, P'op Hagä Do t'aah kä.

4

Jesus mejũũ do sa ky n'aa hahÿÿh

¹ Ti hyb n'aa, taw'ãäts hẽ hahÿÿ da bë h'yyb äã hã, bë ma matëg hedoo do sa hã: Kristo kaser n'aa, sa hã kan'oo däk do P'op Hagä Do ky n'aa pooj jé ji nahapäh do rama metëek hyb n'aa äãh. ² Hÿÿ kä, taw'ãäts hẽ baad had'yyt hẽ sa kariw n'aa kaser n'aa hedoo do ramoo bok sa hã kamejũũ doo. ³ Ýÿ kä, baad g'eeh ý moo wät? Dooh ý hyb n'aa p'eed bä ý moo wät do hã bë hyb n'aa newëë doo. Dooh na-ããj hẽ ý hyb n'aa p'eed bä ta wób sa h'yyb hã ýÿ. Dooh na-ããj hẽ daj ýÿ hẽ ý kamety bä. ⁴ Dooh hëp ý tym ý taky n'aa tapaa pé ý moo wät do hã. Ti hadoo né hẽ, ta ti dooh tametä bä baad had'yyt hẽ ý moo wäd bä. Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do né hẽ ti ý tamety doo. Ti né hẽ her'oot baad tado bä, baad tanado bä ý moo wät doo. ⁵ Ti hyb n'aa taw'ãäts hẽ Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kajaa do pooj jé, dooh bë h'yy kajäg bä

‡ 3:19 Jóh 5.13 § 3:20 Saaw-Mo 94.11

baad tado bä, baad tanado bä ta wób moo bok doo. Kristo kajaa bä kä tametëeh da sahõnh hē ji h'yyb gó kejēn doo. Tametëeh da na-ãāj hē ji hyb n'aa newëë do paa hã. Ti noo gó, sa hã tahapäh do pénh P'op Hagä Do j'aa etsë da sahõnh hē sa hã kä.

⁶ Wakän haa, ÿ erii wät do bë p'ãã ky ked'aak do ky n'aa, ny hado ãã Aporos daheeh. Bë hyb n'aa né hē ti ÿ baher'ood wät tii da, jāām hē P'op Hagä Do kyy kerih do hã takerih doo da bë bad'oo hyb n'aa. Takerih do hã bë matakä bä, tii bä dooh bë kasabé bä bë ma matëg hyb n'aa. Dooh tii bä bë hyb n'aa jewëts bä ma matëg wób. ⁷ Ta wób sa bahãnh nado bëeh. Sahõnh hē bë wë hanäng doo, P'op Hagä Do anoo do tii. Bag hēnh bë gadoo sahõnh hē bë wë hanäng doo. Ti hyb n'aa h'ëed hyb n'aa bë h'yy kasab'ee bë hanaa bë hanäk doo?

⁸ Bë wë anyy däg is sahõnh hē bë h'yyb karēn do bë ed'oo g'eeh? Tak'ëp bë wë anyy däg is P'op Hagä Do Sahee ji hã hanoo do bë ed'oo g'eeh? Sa wahë n'aa sa bahãnh hado däg is do bëeh, bë ed'oo g'eeh? ãã bë gakog hõm is bë ed'oo. ÿ karēn paawä te hub tado bä, sa wahë n'aa sa bahãnh hadoo do né hē ÿ karēn paawä bëeh. Tii bä paawä bë sii ãã bag'ããs. ⁹ ãã tii, dooh sa wahë n'aa sa bahãnh hedoo do ãã ado bä. Hã ÿ duu hēnh, sahõnh hē sa yd jé had'os do P'op Hagä Do an'oo bä ãã Jesus mejüü do hedoo doo. Kaneb'ooh do jawén paa bä, j'aa kets'ëë do rabajëk bä sahõnh hē sa matym gó, duu hēnh radej'ëep do hood hēnh sa majĩ ramahüüm do hadoo ããh. Sahõnh hē, ajyy,

ãã na-ããj hē ãã rahag'ããs.*

¹⁰ Kristo ãã ky daheeh do hyb n'aa, h'yy gatamah do ããh, ta wób sa matym gó. Bëë kä, tak'ëp hajaa do bë ed'oo, Kristo karapee bë bahadoo do hyb n'aa. Dooh ãã haj'as pé ta wób sa hã. Bëë kä, tak'ëp hej'oonh do hadoo bë ed'oo. Bëeh, bë raweh'ëeh. ããh, ãã raty n'aa ges'yyk. ¹¹ P'ooj ub, da hē na-ããj hē, ãã as'aah, ãã hoo k'aanh. Ta säg its ãã saroor. ãã rarejãã. Dooh ãã panang péh. ¹² Tak'ëp ãã moo bok ãã waa säm hã. ãã raky n'aa was'ee bä, ãã ky n'aa edëng sa hã. ãã rarahejã bä, h'yyb jawyk doo me ãã gadoo tii. ¹³ ãã raky n'aa rejã bä, baad hadoo doo me ãã ky gadoo. Nesaa doo, hesus doo, badäk hahÿÿ hã habong do raw'oong hōm do hadoo ããh, ran'oo bä.

¹⁴ Bë ÿ nu meb'yyh do jawén nado ta ti ÿ berih. Bë ÿ ma metëek hyb n'aa tii. Tah haa ÿ kamahñ do hadoo bë hã ÿ an'oo bä. ¹⁵ Tanyy bä né paawä hajök bë ma matëg, sét ub né hē bë yb hadoo. Bë yb hado däk ÿÿh, Kristo ky n'aa hanäm do bë ÿ maher'ood wät do hyb n'aa ta karapee bë bahado däk do hyb n'aa kä. ¹⁶ Ti hyb n'aa ÿ karën paawä ÿ bawät doo da né hē bë babok. ¹⁷ ÿ mejũũ da Tsimoot bë wë. Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hã ãã h'yy ka'eeh do hyb n'aa, tah ÿÿ ÿ kamahñ do hado däk tii. Baad had'yyt hē tamoo wät. P'aa hēnh da Tsimoot bë tamaher'oot nyy da ÿ bawäd had'yyt hē, Kristo hã ÿ h'yy kata däk do hyb n'aa.

* 4:9 Rakaneb'oooh do jawén paa bä, raj'aa ketsë bä, tsebee gó Roma buuj sa warahén rakametëeh rabajëk bä panang hēnh. Duu hēnh ramenaa sa majiĩ. Sa majiĩ wób radej'ëep sahōnh hē sa matym gó. Sahōnh hē panang buuj rabahōm radej'ëep do hood hēnh. Ta ti ky n'aa me Paw-Ro wén eh'ũũm, Paw-Ro bahñnh däg Korīn buuj red'oo do hyb n'aa. Paw-Ro bahñnh däg ragadoo P'op Hagä Do Sahee hana do red'oo. Paw-Ro hyb n'aa jawyk do bahñnh däg red'oo.

Jé pad'yyt hē Jesus Kristo hā h'yy ka'eeh do sa hā ŷ ma mehetēk doo da né hē ŷ bawāt.

¹⁸ ŷ negāā wād bē wē, bē wób red'oo. Ti hyb n'aa kā, kasab'ee do hā sa hā hē rayd kaweh'ēeh. ¹⁹ T'ĩĩ hēnh da nayyw hē ŷ bahōm bē wē, P'op Hagā Do karēn bā. ŷ kajaa bā da, ŷ heg'āās da P'op Hagā Do hejój sa wē tanyy bā, sa kyyp apāh sa r'ood hā. ²⁰ P'op Hagā Do bag'āās do karapee ji do bā, dooh ji her'oot do hā ji hapāh do tado bā. P'op Hagā Do hejój gó ji bawāt do hā ji bahapāh. ²¹ Nyy da bē karēn ŷ bad'oo bē hā ŷ kajaa bā? Bē gen'aak tak'ēp bē ŷ hajēew bā? Kamahñn doo gó, ky ennyym doo gó bē hā ŷ her'ood bā bē karēn?

5

Baad nadoo sa see bawāt do ky n'aa hahŷh

¹ ŷ ky n'aa napēē dāk tak'ēp nesaa do bē see moo wāt. Ta yb ŷŷm sii tabahe'ŷŷh mäh. Ta wób mahang, P'op Hagā Do ranahapēē né paawā, dooh tii da radoo bā. ² Ti awād né hē paawā ta tii da bē mahang, bē h'yy kasab'ee nā? Taw'āāts hē paawā bē h'yy katón ta ti hyb n'aa. Taw'āāts hē paawā bē ah'eed hōm ta ti hadoo doo, bē mahang tanawāt hyb n'aa. ³ ŷ nawād né hē paawā bē mahang, ŷ hyb n'aa newēē do bē mahang tabawāt. Jesus hād gó ŷ ky n'aa ety dāk ta ti aj'yy hā, ŷ badoo né paawā bē mahang. ⁴ Bē kahet'aa bā kā, bē mahang hēp ŷ bawāt bā, Jesus Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hejój bē sii tabawāt bā, ⁵ tii bā da taw'āāts hē bē ah'eed hōm bē mahñh, Nesaa Do Yb moo gó bē haēēj, tarejāā hyb n'aa ta hā, ta h'yyb tym bedēp hyb n'aa Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do matēēh noo gó.

⁶ Baad nado ta ti bē h'yy kasab'ee do bē hajaa do hā, ta ti hadoo do awād bā bē mahang. Sét ub né paawā nesaa do moo wāt do bē mahang, sahōnh hā tah'yyb rejāā. Pāw makuj n'aa hadoo tii. Nad'ēēd its né paawā ta makuj

n'aa, jé pad'yyt hě takamekuuj dāk pāw pan'aa mahang. ⁷ Taw'ãäts hě bē ah'eed hōm bē mahānh nesaa do moo wāt doo, nesaa do hā ta wób h'yyb tatuk doo, pāw makuj n'aa Judah buuj raw'oong hōm doo da Pas-kowa noo gó, P'op Hagä Do karapee nesaa do nanäng doo, P'op Hagä Do wē kasēew bong do bē bahadoo hyb n'aa, pāw makuj n'aa tamah do P'op Hagä Do wē kasēew dāk doo da. Ta tii d' ŷ wén edoo, Kristo ər hyb n'aa dajēp P'op Hagä Do anoo do hyb n'aa, b'éé t'aah Pas-kowa noo gó radahej'ēep do hadoo. ⁸ Ti hyb n'aa, P'op Hagä Do ər tabedēeb wāt do ər hyb n'aa esee do hyb n'aa, taw'ãäts hě ər erét sahōnh hě nesaa doo, ky nesaa do na-ãāj hě pooj jé ər bahed'oo doo, Pas-kowa rahyb n'aa esee noo gó pāw makuj n'aa Judah buuj raw'oong hōm do hadoo. Taw'ãäts hě papuuj gó ər babok, baad hadoo do ər her'oot, j'ooj madāk doo me nado, pāw makuj n'aa tamah doo me Pas-kowa Judah buuj rahyb n'aa esee doo da.

⁹ Pooj jé mo haja ŷ hā, bē ŷ ma erih doo gó, bē ŷ mejūū séd hā bē nabok hyb n'aa ta ŷym nadoo do sii he'ŷyh do sa sii, ta patug nadoo do sii he'ŷyh do sa sii. ¹⁰ Dooh Jesus Kristo nahapäh do sa ky n'aa ŷ her'ood bā, ta wób sii he'ŷyh doo, tak'ēp sa wē hanäng do kah'ūūm do karēn doo, hets'ēek doo, kabarii hā h'yy ka'eeh doo. Tsytt hě, dawēē ta ti hedoo do mahānh ji karēn bā ji awäd bā, jāām hě ji hajaa badāk hahy ji eréd hōm bā paawā. ¹¹ Jesus Kristo hā h'yy ka'eeh hanāk do sa ky n'aa ŷ her'oot, ta wób sii he'ŷyh doo, tak'ēp sa wē hanäng do kah'ūūm do kar'ēen doo, kabarii hā h'yy ka'eeh doo, ta wób ky n'aa rejāā doo, ha'oom doo, hets'ēek doo. Bē awēē manā na-ãāj hě ta ti hedoo do sa sii. ¹²⁻¹³ Dooh ŷ ky n'aa ety bā Jesus Kristo karapee nadoo doo. P'op Hagä Do ky n'aa ety tii. Taw'ãäts hě bē nemuun h'yy ka'eeh doo Jesus hā nesaa do moo wāt do bē ky n'aa ety bē meduuk doo me. P'op

Hagä Do kyy kerih doo gó kerih doo da bë bad'oo: “Bë ah'eed hõm nesaa do moo wät doo, bë mahang tanawät hyb n'aa.”*

6

Sa da hadoo do raky n'aa tapaa do ky n'aa hahỹh

¹ Ta da hadoo do Jesus hã h'yy ka'eeh do bë see ky n'aa tapa bã, h'ëed hyb n'aa P'op Hagä Do nahapäh do wë tamahũũm ta ti ky n'aa, ramasa hyb n'aa? Dooh tii d' ji adoo bã. Taw'ãäts hë paawä Jesus Kristo hã h'yy ka'eeh do wób wë bë mahũũm ta ti ky n'aa, bë ramasa hyb n'aa. ² Dooh g'eeh bë hapëë bã, P'op Hagä Do nahapäh do hã Jesus hã h'yy ka'eeh do raky n'aa etyy da ta jawén? Tii d' tado bã, P'op Hagä Do nahapäh do bë ky n'aa etyy bã da, dooh g'eeh bë haja bã bë mahang hawät do ky n'aa katep'aa doo, bë her'ood bã baad hadoo doo, baad nadoo doo? Ta ti dooh tahejooj bã. ³ Dooh g'eeh bë hapëë bã ääs sii hë da ëër, Jesus hã h'yy ka'eeh doo, ër ky n'aa etyy da ta jawén? Tii d' hadoo do hyb n'aa, badäk hahỹh hã hawät do p'ãã ji ky kedak doo, ti bahãnh baad ër bahajaa ër her'ood bã baad hadoo doo, baad nadoo doo. ⁴ Ti hyb n'aa, tanyy bã bë mahang badäk hahỹh hã ji hawät do p'ãã bë ky ked'aak doo, h'ëed hyb n'aa bë mahũũm ta ky n'aa Jesus hã h'yy ka'eeh do sa matym gó hyb n'aa sakog is do sa wë, hyb n'aa jewyg né paawä ta wób sa hã? ⁵ Tii d' ý wén her'oot bë hã, bë nu mebyy bok hyb n'aa. Dooh g'eeh bë mahang tanyy bã hapäh doo, baad hadoo do baad nadoo do rod n'aa, Jesus hã h'yy ka'eeh do mahang raky ked'aak bã? ⁶ Ti anyy né paawä bë mahang baad hadoo do her'oot doo, bë see ky n'aa tapaa ta da hadoo doo, hyb n'aa jewyk do P'op Hagä Do panyyg ky nadah'eeh do sa matym gó.

* 5:12-13 Dew-Teronom 17.7, 19.19, 21.21, 22.21, 23, 24.7

Jesus Kristo panyyg hanäm do bë ky n'aa rejãã tii d' bë bad'oo do hä.

⁷ Dooh paawä Jesus hä h'yy ka'eeh do mahang ji mejõ bä ji da hadoo do raky n'aa etyy. Tii d' bë bad'oo do do hyb n'aa, tak'ëp bë besõõts hõm Kristo karën do hä. Taw'ãäts hë paawä bag hënh bë gadoo baad nadoo do bë hä ramoo bok doo. Taw'ãäts hë paawä kawanajãän doo gó bë gadoo bë rawadii doo. ⁸ Taw'ãäts hë né paawä tii da bë bad'oo, bë né hë ti ta wób wad'ii doo, bë né hë ti baad nadoo do moo bok do ta wób sa hä. Bë hÿÿj hedoo do Jesus hä h'yy ka'eeh do sa hä tii d' bë bad'oo.

⁹ Nepäh bë hä, dooh P'op Hagä Do gado bä tabag'ãäs bä nesaa do moo heb'oooh doo? Bë kawad'ii manä da. Ta patug nadoo do sii, ta ÿÿm nadoo do sii he'ÿÿh doo, kabarii hä h'yy ka'eeh doo, ta patug h'yyb rejãã doo, ta ÿÿm h'yyb rejãã doo, aj'yy ÿÿnh ked'oo do ta see aj'yy tagadoo doo, aj'yy, aj'yy sii he'ÿÿh doo, ¹⁰ hets'ëek doo, tak'ëp tahyb n'aa h'üüm doo, ha'oom doo, ta wób ky n'aa rejãã doo, ta wób wad'ii do na-ãäj hë, dooh rahaja bä P'op Hagä Do bag'ãäs do karapee rado bä. ¹¹ Ta ti sa wób paa né paawä bë wób pooj jé, hÿÿ kä bë h'yyb tym kahawug däk nesaa do mahänh. Tsyt hë, ta wë bë P'op Hagä Do benyyw däk. Baad hado däk bë h'yyb tym ta matym gó P'op Hagä Do an'oo bä. Jesus Kristo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hyb n'aa ta tii, P'op Hagä Do ër h'yy kaha'eeh do Sahee hyb n'aa na-ãäj hë.

Ji hub ky n'aa hahÿÿh

¹² “Sahõnh hë ÿ karën do ÿ hajaa ÿ moo wät. Dooh ky n'aa jaw'yyk do ÿ moo ge'ÿÿm péh”, näk bë wób. Te hub né paawä tii, dooh sahõnh hë baad ub ji hä. Te hub né hë, sahõnh hë ÿ hajaa ÿ moo wät ÿ karën doo. Ti hado né paawä, dooh taw'ãäts hë tado bä ÿ h'yyb karën do mejõ bä hä ÿÿ. ¹³ “Ji waa ji wog gó hajëng do pan'aa. Ji wog ji waa

gejēng do pan'aa”, nāk ta wób. Te hub né paawä tii, ti awät ti noo gó P'op Hagä Do ahäj jēng tii. Dooh tii da ji hub hä. Dooh taw'ääts hē tado bä ji hub gado bä ji ȳym nadoo do hä, ȳynh ta patug nadoo do hä. Dooh né hē. Ji hub, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hä ji moo wät do hyb n'aa tii. Ji hub Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hag'ääs. ¹⁴ Ta hejój me Jesus hub P'op Hagä Do bed'ēep doo da taganä wät hyb n'aa, ti hadoo da er hub na-ääj hē tabed'ēep da er genä bong hyb n'aa.

¹⁵ Nepäh bē hä, er hub, Kristo hub uuh hadoo? Taw'ääts hē g'eeh tii bä Kristo hub uuh ji do däg bä, ȳynh hajök do sii he'ȳyh do hä ji h'yy gedag bä? Dooh. ¹⁶ Nepäh bē hä, ȳynh hajök do sii he'ȳyh do tah'yy gedag bä, sét tabahado däk ta sii? Sét hado däk sa hub. Hahȳh da P'op Hagä Do kyy kerih doo: “Pawóp hadoo doo, sét rabahado padēek da.”* ¹⁷ Ti nado ti nanäng kä Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hä h'yy kata däk doo. Sét tabahado däk ta h'yyb tym Jesus h'yyb tym hä.

¹⁸ Tabad'op hē da bē ää bē ȳym nadoo do sii, bē patug nadoo do sii. Baad bē kanä da ta ti hedoo do mahānh. Sahōnh hē nesaa do ji moo wät doo, nesaa do ji hyb n'aa newēē do na-ääj hē dooh ji hub tarejā bä tii. Tii d' nado ji ȳym, ji patug nadoo do sii ji baỹyh do hä. Ta ti tarejää ta hä hē ji hub. ¹⁹ Nepäh bē hä, P'op Hagä Do Sahee tób hadoo bē hub? Bē h'yyb gó ta Sahee bē hä P'op Hagä Do anoo do bawät. ²⁰ Dooh bē hub danäh bē do bä. P'op Hagä Do ma däg bēeh. Tak'ēp tabepaag hōm bē sām, b'aa kajatsēk do hä Jesus dajep noo gó. Ti hyb n'aa da, taw'ääts hē P'op Hagä Do bē weh'ēeh bē hub me.

7

Ji kat'ēē däk do ky n'aa hahȳh

* 6:16 Genesis 2.24

¹ Hãÿ kã, ÿ bẽ ma erih do hã ÿ bẽ eanh do ky n'aa bẽ ÿ maher'ood kãn. “Taw'ããts hẽ apãh dooh aj'yÿ awãd bã ta ÿÿm wẽ?”, * nãk bẽ kÿyh bẽ eanh doo.† ² Hahÿÿ da bẽ ÿ maher'oot: Hajõk baad nadoo doo da rababok do hyb n'aa, hajõk sa ÿÿm nadoo do sii, sa patug nadoo do sii rabahe'ÿÿh do hyb n'aa ÿ hanãng péh, taw'ããts hẽ sahõnh hẽ ajÿÿ sa ÿÿm wẽ rababok nã, sahõnh hẽ ÿÿj sa patug wẽ rababok nã. ³ Taw'ããts hẽ ajÿÿ sa ÿÿm ragadoo, sa wẽ rababok. Ti né hẽ baad ub, raket'ëë padëëk do hyb n'aa. Ti hadoo ënh ÿÿj sa hã. Taw'ããts hẽ sa patug ragadoo, sa wẽ rababok. ⁴ Ji ÿÿm, dooh ta hub danãh tado bã. Ta patug ti ta danãh. Ti hadoo ënh ji patug hã. Ta patug, dooh ta hub danãh tado bã. Ta ÿÿm ti ta danãh. ⁵ Taw'ããts hẽ ket'ëë padëëk doo, dooh rakajesÿg bã ta patug daheeh. Jããm hẽ ratayÿ pawóp its ta ãh rakarën bã, baad pooj jé rakaner'ood bã, P'op Hagã Do hã raky n'aa etsëë hyb n'aa ti noo gó. Tii d' rabad'oo do jawén paa bã kã, taw'ããts hẽ p'aa hënh séd hã raba'ÿÿh sa ÿÿm daheeh, Nesaa Do Yb h'yÿb natatuk hyb n'aa, ranahajaa do hyb n'aa ji h'yÿ keb'aah do hã. ⁶ Bẽ karën bã tii, pawóp its ta ãh bẽ tayÿ. Dooh bẽ ÿ mejüü do tado bã ti ÿ her'oot doo. ⁷ Hã ÿÿ péh, ÿ karën paawã sahõnh hẽ da ÿ rabahadoo.‡ Ti hadoo né hẽ ÿ karën doo da nado. Séd uuh had'yÿt hẽ nado ëër, P'op Hagã Do an'oo bã. P'op Hagã Do anoo ta wób sa

* 7:1 Hahÿÿ d' Gereg kÿÿ me takerii dãk tii: “Taw'ããts hẽ apãh dooh aj'yÿ moo dëë bã ÿÿnh hã?” Ji ÿÿm wẽ ji bawãt do ky n'aa ta tii. Ti hadoo né hẽ hahÿÿ da ta wób ratab'ëës ta tii: “Taw'ããts hẽ apãh dooh aj'yÿ ÿÿnh hã takat'ëë bã?”

† 7:1 Ta tii da rawén eaaj wãt, baad P'op Hagã Do ji tagadoo red'oo ji ÿÿm wẽ ji nawãd wãd bã, Jesus hã ji h'yÿ kae dãg kãn do hyb n'aa, nayÿw hẽ Jesus matëëh red'oo do hyb n'aa na-ããj hẽ. ‡ 7:7 Dooh Paw-Ro ÿÿm nÿÿ bã. Tahajaa tah'yÿ keba bã. Ti hyb n'aa tii da tawén her'oot.

hã raketëë hyb n'aa, ta wób sa hã tabanoo rakanetëë hyb n'aa, ÿ hanäng péh.

⁸ Hÿÿ kä, marahud bong do bë mahang habok do sa hã, patug tema bong do sa hã na-ãäj hë ÿ erih hahÿÿh: Taw'ãäts hë paawä rakanet'ëë bong ÿ kanatëë doo da. ⁹ Ti né hë paawä këh ÿ sa hã, ranahaja bä rah'yy keba bä, taw'ãäts hë raketëë né hë. Baad nado sa hã aj'yy tado bä, ÿÿnh tado bä, rahyb n'aa newë had'yyt bä rakarën do hã. Ti hyb n'aa, taw'ãäts hë raketëë né hë tii d' tado bä.

¹⁰ Ket'ëë padëëk do sa hã hahÿÿ da ÿ mejüü (këh ÿÿ gó nado tii, Jesus Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ti mejüü): Taw'ãäts hë ÿÿj dooh reréd bä sa patug! ¹¹ Ti hadoo né hë, ta patug teréd bä paawä, dooh tahaja bä ta see hã takat'ëë bä. Takanarën bä ta mab hë tawäd bä, taw'ãäts hë ta patug paa sii taber'oot, p'aa hënh tagadoo hyb n'aa, p'aa hënh séd hã rababok hyb n'aa. Taw'ãäts hë ajyy dooh reréd bä na-ãäj hë sa ÿÿm. ¹² Ta wób sa hã ÿ mejüü hahÿÿh, (dooch Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do tado bä ti mejüü doo, këh ÿ tii): Ta ÿÿm h'yy kanae bä Jesus hã, ta sii had'yyt hë ta ÿÿm karën bä tawäd bä, tii bä taw'ãäts hë dooh teréd bä ta ÿÿm. ¹³ Ti hadoo ënh ÿÿj sa hã ënh. ÿÿnh patug h'yy kanae bä Jesus hã, ta sii had'yyt hë ta patug karën bä tawäd bä, tii bä taw'ãäts hë dooh teréd bä ta patug. ¹⁴ Ta tii da ÿ wén mejüü, ta patug h'yy kanae né paawä, tsyt hë ti takasëew däk do hyb n'aa P'op Hagä Do wë, ta ÿÿm hyb n'aa, Jesus hã ta ÿÿm h'yy ka'eeh do hyb n'aa. Ti hadoo ënh ÿÿj sa hã kä. Ta ÿÿm Jesus hã tah'yy kanae bä né paawä, tsyt hë ti takasëew däk P'op Hagä Do wë, ta patug hyb n'aa, Jesus hã ta patug h'yy ka'eeh do hyb n'aa. Tii d' tanado bä paawä, nes'aa né paawä tii bä bë taah P'op Hagä Do matym gó. Dooch ranes'aa bä P'op Hagä Do matym gó. Tsynt hë, P'op Hagä Do wë rakasëew padëëk bë taah. ¹⁵ Hÿÿ kä, Jesus hã h'yy kana'eeh do karën bä

teréd hõm bã ta patug, na mahũũm tii bã. Ta mahãnh tahõm bã, na mahũũm. Jesus hã h'yy kana'eeh do karẽn bã teréd hõm bã ta ÿĩm, na mahũũm tii bã. Ta mahãnh tahõm bã, na mahũũm. P'op Hagã Do asëew hõm ëer, ta hã h'yy ka'eeh doo, h'yyb nyyw gó ër babok hyb n'aa sahõnh hẽ sa wë. ¹⁶ Bëeh, ÿÿj Jesus hã h'yy ka'eeh doo, ji hapäh mä da bë hyb n'aa da ta jawén bë patug rah'yy ka'eeh da Jesus hã. Bëeh, ajyy Jesus hã h'yy ka'eeh doo, ji hapäh mä da bë hyb n'aa da ta jawén bë ÿĩm rah'yy ka'eeh da Jesus hã.

¹⁷ Taw'ãäts hẽ ër hã Tak'öp Hyb N'aa Jawyk Do anoo doo da ër babok hyb n'aa ër P'op Hagã Do basëew däk noo gó, tii da né hẽ ër baboo had'yyt hẽ. Ti né hẽ ti ÿ mejũũ do jé pad'yyt hẽ Jesus hã h'yy ka'eeh do sa hã. Sét gó ÿ mejũũ ta ti ky n'aa hã. ¹⁸ Hahÿÿ d' ÿ hanäng: Aj'yy ta masuuj noo byyh kahõg hõm do tado bã P'op Hagã Do basëm noo gó Jesus hã tah'yy ka'eeh hyb n'aa, taw'ãäts hẽ. Na manã tii. Dooh hyb n'aa ji jejën pé tii. Aj'yy masuuj noo byyh kanahõk do tado bã P'op Hagã Do naëenh noo gó, taw'ãäts hẽ na-ãäj hẽ. Dooh hyb n'aa pé ta ti ramoo bok ta hã. ¹⁹ Dooh P'op Hagã Do gahëen bã ji hã ji masuuj noo byyh kahõg hõm doo, kanahõk doo. Jããm hẽ tagahëen ji hã tamejũũ do ji ky daheeh doo. ²⁰ Ji kan'yyh doo da ji P'op Hagã Do basëm noo gó, tii da taw'ãäts hẽ sahõnh hẽ Jesus hã h'yy ka'eeh do rababoo had'yyt hẽ. ²¹ Ji kariw n'aa karom ji do bã paa ji P'op Hagã Do basëew hõm noo gó, taw'ãäts hẽ. Dooh ji hyb n'aa tón bã sa karom ji bahadoo do hyb n'aa. Ti hadoo né hẽ, ji kariw n'aa karẽn bã ta da hadoo ji do bã, ta karom ji nado wät hyb n'aa, tii bã taw'ãäts hẽ ji gadoo tii. ²² Ji kariw n'aa karom ji do bã paa ji P'op Hagã Do basëew hõm noo gó, ji Jesus edëeb kãn hÿÿ kã nesaa do mahãnh, Jesus wë ji moo wät hyb n'aa kã. Kariw n'aa tamah do ji do bã paa ji P'op Hagã Do naëenh

noo gó, Kristo karom hado dāk ji hỹỹ kā. ²³ Tak'öp P'op Hagä Do bepaag hõm bë hyb n'aa b'aa kajatsëk do hä Jesus dajëp noo gó, ta karapee bë bahadoo hyb n'aa. Ti hyb n'aa bë an'oo manä ta wób bë ramejũũ.[§] ²⁴ Ti hyb n'aa wakān haa, bë marahud nä bä, bë ket'ëë hõm bä, kariw n'aa mejũũ do bë do bä, kariw n'aa tamah do bë do bä bë P'op Hagä Do basëew hõm noo gó, tii da né hẽ bë babok.

²⁵ Hỹỹ kā kanetëë nä do ky n'aa hä, bë eanh doo, bë ỹ maher'ood kån. Bë ỹ maher'oot doo, dooh Tak'öp Hyb N'aa Jawyk Do mejũũ do tado bä. Dooh ër hä tamejõ bä ta ti ky n'aa hä. Bë ỹ maher'oot, hä ỹỹ pé baad hadoo do ta ti ky n'aa hä. Jesus ky enyym do hyb n'aa hä ỹỹ, ỹ tah'yy gan'yyh. Ti hyb n'aa, baad ub ta ti ỹ her'oot doo. ²⁶ Da hẽ nesaa do ji ahoop do hyb n'aa, hä ỹỹ pé taw'ääts hẽ paawä dooh raket'ëë bä kanetëë nä doo. ²⁷ Tii d' tado né paawä, ji ỹỹm nyy bä, taw'ääts hẽ dooh ji mejõ hõm ji mahānh. Ji ỹỹm nanyy nä bä, taw'ääts hẽ dooh ji esóts bä ji ỹỹm pan'aa, hä ỹỹ péh. ²⁸ Ti hadoo né hẽ, ji kat'ëë bä, dooh nesaa do tado bä ta ti P'op Hagä Do matym gó. Maruus kat'ëë bä, dooh na-āāj hẽ nesaa do tamoo wäd bä ta tii hä P'op Hagä Do matym gó. Ti hadoo né hẽ, hajõng nesaa do ket'ëë padëek do rahoop da badäk hahỹỹ hä rababok bä. Ỹ karēn paawä bë ỹ mo n'aa jesuu ta ti mahānh.

²⁹ Wakān haa, hahỹỹ d' ỹ hanāng péh: Edaa dāk Jesus matëeh doo. Ti hyb n'aa taw'ääts hẽ paawä ỹỹm enāh

§ 7:23 Ta wób ramejũũ Korīn buuj sa hä rakanet'ëë bok hyb n'aa, sa masuuj noo byyh ragahõg hõm hyb n'aa na-āāj hẽ. Ta ti ji moo wäd bä, baad ji P'op Hagä Do gadoo, baad ji tagen'aak, sa nooh. Ta bahānh rakarēn ran'oo bä. Dooh te hub tado bä ta tii d' mejũũ do sa kyyh. Ti hyb n'aa Paw-Ro mejũũ raky nadaheeh hyb n'aa ta ti hedoo do sa kyyh. Ji P'op Hagä Do gadoo ji kat'ëë bä, ji kanat'ëë bä na-āāj hẽ. Ji tagadoo Judah buuj ji do bä, ta wób buuj ji do bä na-āāj hẽ.

do tii hã had'yyt hẽ nado rah'yyb padëek hỹ jawén.
³⁰ Taw'ãäts hẽ paawä h'yy ketón doo, tii hã had'yyt hẽ nado rah'yyb padëek hỹ jawén na-ãäj hẽ. Tseb'ee doo, tii hã had'yyt hẽ nado rah'yyb padëek hỹ jawén. Taw'ãäts hẽ sa ma hets'ëë doo, sa ma hã had'yyt hẽ nado rah'yyb padëek. ³¹ Taw'ãäts hẽ badäk hahỹ hã hanäng do hã moo bok doo, tii hã rah'yyb padäg had'yyt hẽ nado hỹ jawén. Ta tii da y wén näng, gawatsik do hyb n'aa da badäk hahỹh, sahõnh hẽ ta hã hanäng do na-ãäj hẽ.

³² Y karën paawä bë hyb n'aa tón manä badäk hahỹ hã bë babok do hã. Kanetëë doo, Jesus gen'aak do hã rah'yyb padëek, ramoo bok, Jesus rah'yyb en'yym hyb n'aa. ³³ Ajyy yym enäh doo, badäk hahỹ hã ji hawät do hã rah'yyb padëek, sa yym rah'yyb en'yym hyb n'aa. ³⁴ Pawóp hẽ hadoo do hã rah'yyb padäg kãn. Sa yym, Jesus na-ãäj hẽ rakarën rah'yyb en'yym. Ti hadoo ênh yj sa hã kä. Yj patug tema bong doo, maruus na-ãäj hẽ, Jesus gen'aak do hã rah'yyb padäg had'yyt hẽ, tsyt hẽ, Jesus hã ub ramoo bok hyb n'aa sahõnh hẽ sa wë hanäng doo me. Yj patug enäh doo, badäk hahỹ hã ji hawät do hã rah'yyb padëek, sa patug rah'yyb en'yym hyb n'aa. ³⁵ Bë y h'yy ge'yym hyb n'aa nado y wén erih ta tii. Bë hyb n'aa né hẽ, baad tabadoo hyb n'aa bë hã, y wén erii wät tii.** Baad Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do wë bë moo bok hyb n'aa bë tamasa tii hã. Ta hã had'yyt hẽ y karën bë h'yyb padäg. Doo y karën bä bë h'yyb panas'ëeh pëh.

³⁶ Aj'yy see ta h'yyb gó taky hado bä ta yym pan'aa hã: “Doo baad tado bä äm y pan'aa hã y bad'oo doo”, p'eets hẽ na-ãäj hẽ tatabëej däg bä ta j'oooh baab n'aa tagatëë do pan'aa, takarën bä tagat'ëë bä, taw'ãäts hẽ raketëë né

** 7:35 Doo Paw-Ro karën bä ji tah'yy geäm bä ji kanatëë hyb n'aa. P'op Hagä Do an'oo bä ji hã ji katëë hyb n'aa, ji katëë né hẽ.

hě. Dooch nesaa do tado bä ta tii, P'op Hagä Do matym gó.†† 37 Aj'yuy see ta daaj hě, ta wób mejũũ do nado kä tii, tahyb n'aa newě däg bä ta ým pan'aa hã, taganatěě hyb n'aa, tahaja bä tah'yuy keba bä, nyy d' tabad'oo tahyb n'aa newě bä kä, tii bä taw'ããts hě rakanetěě. Ti na-ããj hě baad hadoo do tamoo wät. 38 Ket'ěě paděek doo, baad né ti sa hã. Kanatěě doo kä, marahud kä, ti baad tabad'oo ým nãng do mahãnh.

39 Taw'ããts hě ýnh kat'ěě däk doo, ta patug sii had'yuy hě tabawäd kã tabedöp nä bä. Ta patug dajeb bä, ta jawén paa bä kä, tahajaa ta see hã takat'ěě bä, Jesus hã h'yuy ka'eeh do see tado bä tii. 40 Hã ý ý péh, ta bahãnh baad ub ta hã takanat'ěě wäd bä. Tii d' né hě hã ý. P'op Hagä Do Sahee hëp ý gó na-ããj hě tabawät. Ta wób sa h'yuyb gó had'yuy hě nado.‡‡

8

Kabarii hã Jesus hã h'yuy kana'eeh do ranoo do ky n'aa hahýh

¹ Kabarii rah'yuy kaha'eeh do tä n'aa ky n'aa hã bē ý maher'oot hýh kä. “Ër sahõnh hě, ër h'yuy genãh, hajõng baad hadoo do ër wén hapãh”, nãk bē wób. Te hub né hě

†† 7:36 Hahýh da na-ããj hě ji hajaa ji erii bä tii, aj'yuy ky n'aa tado bä taher'oot doo: “Aj'yuy see ta h'yuyb gó taky hado bä ta ým pan'aa hã: ‘Dooch baad tado bä ãm ý pan'aa hã ý bad'oo doo’, tanahaja bä tah'yuy keba bä, takarën bä takat'ěě bä, taw'ããts hě raketěě né hě. Dooch nesaa tado bä tii, P'op Hagä Do matym gó.” ‡‡ 7:40 Ti noo gó Korĩn panang bä ta wób raky sëm Paw-Ro her'oot doo. Sa hã, sa h'yuyb gó had'yuy hě P'op Hagä Do Sahee bawät. Sa hã hě rah'yuy kasab'ee. P'op Hagä Do Sahee hëp ý gó na-ããj hě tabawät, Paw-Ro wén her'oot, terih do raner'oot bä, raky nasëm hyb n'aa.

paawä tii, ji h'yy kasab'ee hajõng ji hapäh do an'oo bäl Tii d' nado ji kamahãñ doo. Ji kamahãñ do ta wób tamasa. ²H'yy ganäng ted'oo doo, dooh tah'yy ganyy nä bä heh'äät ub. ³Ti nado P'op Hagä Do kamahãñ doo. P'op Hagä Do kamahãñ ti ta tii.

⁴Kabarii hä kan'oo däk do ky n'aa kä, ji awëë bä, ji nawëë bä. Dooh sa kabarii redëb bä ër hapäh. Jããm hë sét ub P'op Hagä Doo. Dooh ta see péh. ⁵Sa hä ti anyy né hë paawä sa hä kabaj'aa pé badäk hahÿÿ hä, wë hä na-ãäj hë, hajõõ né hë paawä sa hä pé kabaj'aa doo, raweh'ëëh do na-ãäj hë, ⁶ër, Jesus hä h'yy ka'eeh do hä kä sét ub P'op Hagä Doo, ta Yb, sahõnh hë pahuunh doo, ta hyb n'aa ër babok doo. Jããm hë sét ub né hë Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, Jesus Kristo, sahõnh hë mo haj'aa näng doo, papuuj gö ër babok hanoo doo.

⁷Tii d' tahado né paawä, dooh sahõnh hë rahapëë bä tii. Ta wób dooh ramabaan nä bä pooj jé rahahed'oo do paa kabarii hä rah'yy ka'eeh noo gó. Ti hyb n'aa, da hë na-ãäj né hë, kabarii hä kan'oo däk do tä uuh rawëë bä, kabarii ratayy sa hä sa h'yyb gó. Tii bä sa h'yyb ky n'aa tapaa sa hä hë ta ti an'oo bä, dooh baad tado nä bä do hyb n'aa sa h'yyb. ⁸Te hub né hë, ji awëh do hyb n'aa, ji nawëh do hyb n'aa nado ji P'op Hagä Do wén gadoo. Ji nawëë bä, dooh ta wób sa yd jé ji hado däg bä P'op Hagä Do matym gó. Ji awëë bä, dooh sa bahãnh ji do bä ta matym gó. ⁹Ti hadoo né hë, sahõnh hë bë hajaa bë bad'oo bë edoo né paawä, taw'ääts hë bë hyb n'aa matakä bë babok do hä, baad Jesus ranahapäh nä do bë h'yyb natatuk hyb n'aa baad nadoo do hä. ¹⁰Jesus hä h'yy ka'eeh do wób sa hä, dooh taw'ääts hë tado bä ji awëë bä kabarii tä n'aa. Nayyw hë, daap hë sa h'yyb tym ky n'aa tapaa sa hä ramoo bok do hä. Õm ti hapäh, ji awëh do ji nawëh do hyb n'aa nado ji P'op Hagä Do wén gadoo. Mahapäh na-ãäj hë dooh kabarii redëb bä.

Ti hadoo né hē ōm rahapēē bā kabarii tób n'aa yt hā hawēh doo, mah'yyb metsä kån sa hā, rabawēh tii bā kã a nemuun kabarii hā kan'oo dāk doo. Tii bā sa h'yyb ky n'aa tapa kån sa hā hē, rawēh do hyb n'aa sa hā ji nawēh doo. ¹¹ Tii bā kã, a hÿÿj hadoo do baad h'yy kana'eeh nã doo, ta hyb n'aa Kristo dajēp do tarejã dāk mahajaa med'oo do hyb n'aa. ¹² Ta tii da nesaa do mamoo wäd bā a hÿÿj hadoo do wē, ta h'yyb tym ta hā hē taky n'aa tapaa man'oo bā, tii bā da Kristo wē né hē nesaa do mamoo wäd däg kån! ¹³ Ti hyb n'aa, ÿ awēh do tah'yyb tatug bā nesaa do hā hãÿ ÿ hadoo doo, dooh ÿ awēē wäd bā ta dab, hãÿ ÿÿ ÿ h'yyb natatuk hyb n'aa nesaa do hā.

9

Jesus mejũũ do see heh'äät Paw-Ro ky n'aa hahÿÿh

¹ Nepäh bē wób hā Jesus mejũũ do see ÿ do bā? Dooh ta wób mejũũ pé hā ÿÿ. Dooh g'eeh Jesus Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do ÿ hapēē wäd matym ÿÿ me? Hēp ÿ n'aa nado g'eeh Jesus hā bē h'yy kae däg kån? ² Jesus mejũũ do heh'äät ub ÿ nado bā paawä ta wób sa hā, bē hā kã Jesus mejũũ do né hē ÿÿh. Bē hā né hē ji hapäh Kristo mejũũ do né hē ÿÿh. Hēp ÿ n'aa Jesus hā bē h'yy kae dāk do hyb n'aa.

³ Hahÿÿ da ÿ ky gadoo, hā ÿ hedoo do Jesus mejũũ do nado ÿÿh, hanäk doo: ⁴ Dooh g'eeh äã haja bā bē hanaa äã gado bā äã waa, äã karēn bā paawä? ⁵ Dooh g'eeh taw'ääts hē tado bā, äã karēn bā paawä, äã rahadaa bā ji ÿÿm Jesus hā h'yy ka'eeh doo, Jesus mejũũ do wób rabad'oo doo da? Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hÿÿj, Peed na-äãÿ hē rabad'oo doo da? ⁶ Jääm hē g'eeh ÿÿh, Béh-Nabéh daheeh, äã waa säm hā moo bok doo?

⁷ Dooh warahén ta daaj hē hep'aak pé ta waa! Ta sii moo wät do ti hep'aak. Joom danäh hā ēnh? Ny hadoo do

g'eeh joom danäh rananoo pé ta joom ag nepóh péh? B'éeé hag'ääs doo ênh? Ny hadoo pé ti b'éeé hag'ääs do rananoo pé ta masāāh bii gamyyj neēēk péh? ⁸ Panyyg gó ŷ her'ood wät doo, ŷ had'yyt hē nado ti her'oot. Mosees ky n'aa jaw'yyk doo gó tii da né hē takerih. ⁹ Hahỹỹ da Mosees ky n'aa jaw'yyk doo: “Taw'ääts hē ji anoo tiriig uuh tabawa booj yb hā, tiriig tahes'ooj hōm do ta moo me. Dooh ji noo maw'yyd däg bä tanawa hyb n'aa.”* Jāām hē booj yb hyb n'aa g'eeh P'op Hagä Do mejũũ ta tii? ¹⁰ Ęr hyb n'aa nado g'eeh ti taheer'oot tii? ŷỹ. Ęr hyb n'aa né hē ta ti takerii dāk. Booj yb takyyk doo me k'ääts wapēn doo, joom ag tahes'ooj hōm do na-āāj hē, ramoo bok bä ragahēēn joom ag uuh. ¹¹ Ti hadoo ênh āā hā. P'op Hagä Do Sahee hā hana do bē h'yyb gó āā ejoom hōm do hadoo.† Ta bahānh däg bē edoo dāk, bē hanaa āā gahēēn bä hỹỹ ká āā waa hedoo doo, āā saroor hedoo doo? ¹² Ta wób bē mahang Jesus ky n'aa ma mehetēk doo, ta tii hā bē masa. Taw'ääts hē nado g'eeh ti sa bahānh āā bē masaa paawā? Ti hadoo né hē, dooh noo gó āā daab yb bä bē hā. Dooh. Hejooj né paawā ta ti āā hā, āā gadoo sahōnh hē āā hā hejooj doo, Kristo ky n'aa hanām do āā nahewaat hyb n'aa.‡

¹³ Dooh g'eeh bē hapēē bä, P'op Hagä Do tób n'aa hēnh ramanaa do waa uuh ta yt moo heb'ook do ragadoo sa waa pan'aa? Ti hadoo ênh P'op Hagä Do hā rama ejuu do tyng hā moo b'ook doo. P'op Hagä Do hā kan'oo dāk do uuh sa tā. ¹⁴ Ti hadoo ênh Jesus ky n'aa hanām do ma mehetēk do hā. Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do mejũũ, sa hā ma mehet'ēēk do hanaa ragadoo sa waa hedoo doo, sa saroor hedoo doo.

* 9:9 Dew-Teronom 25.4 † 9:11 Jesus ky n'aa hanām do sa hā tamaher'oot doo, sa hā tama metēēk doo, tahanāng pé tii. ‡ 9:12 Paw-Ro, Béh-Nabéh daheeh, dooh radaab yb bä Korĩn buuj hā. Tak'ēp ramoo bok sa waa sām hā, sa hā radaab nayyp hyb n'aa. Ti hyb n'aa, ta see pé noo gó rahoop baad nadoo doo.

¹⁵ Ti hado né paawä, dooh ta tii hä ÿ daab yb bä. Dooh na-ääj hē ta ti ÿ erii bä, ta tii hä ÿ bë masa hyb n'aa. ÿ h'yy gadajang, bag hēnh Jesus ky n'aa ÿ maher'oot do hyb n'aa. Dooh ÿ gahēen péh. Taw'ääts hē paawä ÿ dajēp ta ti ÿ h'yy gadajang do rado hōm do pooj jé. ¹⁶ Dooh ÿ haja bä ÿ h'yy kasabé bä Jesus ky n'aa hanäm do ÿ maher'oot do hä. P'op Hagä Do ÿ tamejūū ÿ maher'oot hyb n'aa. Tak'ēp baad nado hä ÿÿ, ta ky n'aa ÿ naher'ood bä ta wób sa hä. ¹⁷ ÿ karēn do hyb n'aa tado bä paawä ta ky n'aa ÿ her'oot doo, tii bä ÿ haja paawä ÿ gahēen bä ta sām. Dooh ti hyb n'aa tado bä. ÿ P'op Hagä Do mejūū do hyb n'aa, hä ÿ tabanoo do hyb n'aa ta ky n'aa ÿ wén her'oot ta ky n'aa. ¹⁸ Ny hadoo ta sām hä ÿÿ? Jāām hē hahÿÿ kä ta sām: ÿ tsebé doo, bag hēnh Jesus ky n'aa hanäm do ÿ maher'oot do hyb n'aa. Ta ky n'aa hanäm do ÿ panäk bä, ÿ ma metēek bä, dooh ÿ gahēen bä ÿ ramasa doo, dooh na-ääj hē ÿ mejō bä ÿ ramasa, ÿ haja né paawä ÿ mejō bä Jesus mejūū do ÿ bahadoo do hyb n'aa.

¹⁹ Dooh ajyy hÿÿ kä hä ÿ mejūū péh, sa hanaa ÿ ganadoo do hyb n'aa. Ti hadoo né hē, daj ÿ hē ÿ kan'oo dāk, sahōnh hē sa karom ÿ bahadoo hyb n'aa, hajōk Jesus wē ÿ manaa hyb n'aa paawä. ²⁰ Hahÿ ÿ hanäng pé tii: Judah buuj mahang ÿ awäd bä, sa da hado dāk ÿÿh, Kristo wē ÿ manaa hyb n'aa Judah buuj. Judah buuj ky n'aa jaw'yyk do tamanejō né paawä hä ÿÿ, sa ky n'aa jaw'yyk do ÿ ky daheeh, Judah buuj ky n'aa jaw'yyk do ky dah'eeh do wób Kristo wē ÿ manaa hyb n'aa. ²¹ Judah buuj nadoo do Mosees ky n'aa jaw'yyk do nahapäh do mahang ÿ awäd bä, sa da hadoo ÿ bahadoo, Jesus wē ÿ manaa hyb n'aa ta tii. Dooh P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do ky nadaheeh do ÿ ado bä ti hyb n'aa. Kristo ky n'aa jaw'yyk do ÿ ky dahé had'yyt hē. ²² Baad h'yy ganehot nä do sa hä, sa da

ked'oo né ȳyh, baad rah'yy kadaw'uuh hyb n'aa Jesus hã. §
 Sahõnh hẽ ta wób rababok doo da, ti ked'oo né ȳyh, sa
 wób Jesus wẽ ȳ bed'ëöp hyb n'aa. ²³ Sahõnh hẽ ta tii da ȳ
 wén d'oo, Jesus ky n'aa hanãm do kah'ũũm hyb n'aa, baad
 hadoo do ta hã hana do ȳ gadoo hyb n'aa sahõnh hẽ ta ti
 ky dah'eeh do sa nemuun.

²⁴ Bẽ hapäh né hẽ, ratsyym kasã bä kä, sahõnh hẽ
 rawaj'aa né hẽ paawä, jããm hẽ sét hẽ gadoo ta sãm, pooj
 jé kajaa doo. Taw'ãäts hẽ bẽ waj'aah do hadoo j'aa ketsẽ
 do wajaah doo da, ta sãm bẽ gadoo hyb n'aa P'op Hagä
 Do hanaa. ²⁵ Sahõnh hẽ tsyym kas'ȳy kar'ëen doo, baad
 rahyb n'aa matakëë. Tii d' rawén d'oo, j'aa ketsẽ do soog
 n'aa ragadoo hyb n'aa, karejã né paawä ti nayyw hẽ. ** Èër
 kä, èr wén hyb n'aa matakëë, nahãnh do sãm èr gadoo hyb
 n'aa. ²⁶ Ti hyb n'aa daap wajaah do nahado ȳyh. Kep'uuk
 do daap hẽ hetuu do nahado ȳyh. ²⁷ Dooh. Hã ȳy hẽ ȳ
 ketuu hadoo, †† hup ȳy ȳ taky daheeh hyb n'aa. Tii da hã
 ȳy hẽ baad ȳ wén kan'yyh, ȳy kä ta sãm ȳ nahasõg hõm
 hyb n'aa, ta wób sa hã ȳ maher'ood wät, ȳ ma met'ëög
 wät do jawén paa bä Jesus ky n'aa hanãm doo.

10

Taw'ãäts hẽ Isaraéw buuj rabad'oo do paa èr nad'oo do
 ky n'aa hahȳyh

§ 9:22 Pooj jé 8.7 hã Paw-Ro her'oot ta ti hedoo do sa ky n'aa. Sa h'yyb ky
 n'aa tapaa nãh, dooh baad Jesus hã rah'yy kadawuung nã bä do hyb n'aa.

** 9:25 Paw-Ro bawät noo gó, kas'ȳy do j'aa ketsẽ do nuu hã
 radasoo do soog bag'aad kap'õõj dāk doo, taj'aa ketsẽ do
 heen n'aa. Nayyw hẽ tatsawyy jëng ta ti sa soog, nayyw hẽ
 takarejãã. Ti ky n'aa gó Paw-Ro maher'oot sa hã. †† 9:27
 Baad takan'yyh tahanäng pé ti ta hã hẽ taketuu do hadoo.

¹ Ỹ karēn bē hyb n'aa newē hahỹ wakān haa: Sahōnh hē ēr wahē makū rababok paa ta ti wanakud yt hā. Sahōnh hē rabatsēg hōm ta ti akajar “Hahiin Doo” hād nāng doo. ² Sahōnh hē nu kemuun bok hadoo wanakud gó, akajar gó na-āāj hē Mosees sa wahē n'aa tabahadoo bā kā. ³ Sahōnh hē paa rabawa sa waa P'op Hagā Do hanaa.* ⁴ Sahōnh hē paa rabeēēk naēng P'op Hagā Do hanaa. Pā hada do hadoo sa hā, P'op Hagā Do mo haj'aa gó ganyyh do hā naa rabeēēk. Kristo né hē paa ti pä. ⁵ Sahōnh hē tii d' rabadoo né paawā, P'op Hagā Do dooh tagenaag bā hajōk do sa hā. Ti hyb n'aa hajōk dejēp. Jé pad'yyt hē banawāng doo bā sa kamag n'aa tawén nyy hōm.

⁶ Sahōnh hē ta ti bawād wāt, ēr tama metēēk do heen n'aa, nesaa do hā ēr h'yyb nadāg wāt hyb n'aa, ta ti rabad'oo doo da. ⁷ Bē tametēēh, kabarii hā bē h'yyb panadēēk hyb n'aa, sa wób rabad'oo do paa da. Hahỹy da takerih ti ky n'aa: “Ehyy t'oonh mā rabawa, rabeēēk hyb n'aa. Tii bā m' rabajām, ramas'uunh”,† nāng kerih do hā.‡ ⁸ Ɛr tametēēh, ji naỹyh hyb n'aa ji yēm nadoo do sii, ji patug nadoo do sii, sa wób rabad'oo do paa da. Ti noo gó né hē, sét adēb bā, 23 miw dejēp ta ti ramoo bok do hyb n'aa. ⁹ Pooj jé hawād wāt do ēr tametēēh, Kristo ēr manetyy hyb n'aa, sa wób rabad'oo do paa da. Rametyy do hyb n'aa radejēp aw'yy tēg haj'aa mahỹyj. ¹⁰ Bē h'yy kawapēēn manā bē nu gabóg wē, sa wób rabad'oo do paa da. Dejēp tii, P'op Hagā Do mejũũ do āās an'oo bā.

¹¹ Sahōnh hē ta ti bawād wāt paa ēr wahē makũũ hā, ta ti ēr tama metēēk do heen n'aa. Ta ti tawén kerii dāk

* 10:3 Banawāng hēnh rababok noo gó P'op Hagā Do anoo paa sa waa. Ta ti sa waa ramaneēēnh Manah . † 10:7 Esodo 32.6

‡ 10:7 Kabarii hā rah'yy ka'eeh do hyb n'aa ta tii d' rabad'oo. Rejām doo, ramas'uunh doo, sa āj nadoo do sii tii. Isaraéw buuj nadoo do rabad'oo doo da rabad'oo.

ëer, tagadëeg ub noo gó habok do tamaher'oot hyb n'aa, er hyb n'aa matakëe hyb n'aa, baad er kan'yuh hyb n'aa, rabad'oo do paa da er nad'oo hyb n'aa. ¹² Ti hyb n'aa, baad hawät ted'oo doo, taw'ääts hë baad tahyb n'aa matakëe, nesaa do tamoo nawät hyb n'aa ta ti ramoo bok do paa da. ¹³ Bë hã kametyy doo, ji sahõnh hë hã kametyy do hadoo né hë tii. Dooh ta wób hã kametyy do bahãnh tado bä. Baad ji P'op Hagä Do kamahãnh had'yyt hë. Dooh tah'yy gajëe hõm bä ji hã. Tahajaa né hë ta hã ji h'yy kasadëe bä. Dooh P'op Hagä Do an'oo bä ta bahãnh hadoo doo, bë nahajaa do bë tametyy. Kametyy do bë wë takajaa bä, bë da P'op Hagä Do masa, bë bahajaa hyb n'aa baad bë kan'yuh doo.

¹⁴ Ti hyb n'aa kä, najis haa, taw'ääts hë baad bë kanäh, kabarii hã bë h'yy kae mahãnh. ¹⁵ Baad hyb n'aa newëe do bëeh. Ti hyb n'aa, bë daaj hë bë hyb n'aa newë te hub tado bä hahÿ ÿ erih doo: ¹⁶ Jesus majyyw heen n'aa, ta hyb n'aa P'op Hagä Do er j'aa etsë doo, er beëek bä, séd uuh had'yyt hë ëer, Kristo majyyw er gadoo bä. Pãw, Jesus hub heen n'aa er ganebëeh bä, séd uuh had'yyt hë ëer, Jesus hub er gadoo bä. ¹⁷ Hajõõ né paawä ëer, sét né hë pãw er awa doo, ti hyb n'aa séd uuh had'yyt hë ëer. ¹⁸ Bë hyb n'aa newë Isaraéw buuj rabahed'oo doo. P'op Hagä Do hã kan'oo däk do hawëh doo, séd hã rah'yy kata däk P'op Hagä Do hã kanoo do hã. ¹⁹ Nyy d' ÿ hanäng péh? Ji tayy ta tä kabarii hã ran'oo däk doo? Kabarii edëp ÿ hanäng pé g'eeh? ²⁰ Dooh. Hahÿÿ d' ÿ hanäng pé tii: Kabarii hã P'op Hagä Do sa h'yyb gó nahapäh do ranoo doo, karap'ar h'yyb nesaa do hã takan'oo däk né hë tii. Dooh P'op Hagä Do hã takan'oo däg tii. Hahÿÿ da na-ãaj hë ÿ her'oot: Dooh ÿ karën bä karap'ar h'yyb nesaa do weh'ëeh do h'yyb hataa bë hado bä. ²¹ Dooh bë haja bä pawóp hã bë h'yyb

dāng bā. Dooch bē haja bā bē eēg bā Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do majyyw heen n'aa hood gó hanäng do uuh, karap'aar h'yyb nesaa do hā kanoo do uuh na-āāj hē! Dooch bē haja bā bē awa bā Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hub heen n'aa uuh, karap'aar hā kan'oo dāk do na-āāj hē! ²² Ta tii d' bē adoo nā bā, bē karēn apäh bē anoo P'op Hagä Do hyb n'aa jewēs, tah'yy kawajään bē wē? P'op Hagä Do bahānh bē ed'oo g'eeh bēeh?

²³ “Sahōnh hē ji karēn do ji hajaa ji moo wäd bā. Dooch ky n'aa jaw'yyk do ji moo ge'ỹm péh”, nāk bē wób. Te hub né paawä tii, dooh sahōnh hē baad ub ji hā. Sahōnh hē ji karēn do ji haja né paawä ji moo wät, dooh hajaa pé ge'ỹm pé paawä, dooh sahōnh hē ji hā masa pé P'op Hagä Do karēn doo da ji bawät do hā. ²⁴ Dooch ji karēn do jawén ji awäd bā. Ta wób sa wē baad hadoo doo, ti né hē bē moo booh.

²⁵ Taw'ääts hē hahỹ da bē bad'oo: Bē awēē sahōnh hē rahesäm doo hēnh naa. Bē eaaj manä n'yy hēnh naa tii. Bē an'oo manä bē h'yyb bē taky n'aa tapa ta ti hyb n'aa. ²⁶ Ta tii d' ỹ wén edoo, hahỹ da P'op Hagä Do kyy kerih do hyb n'aa: “Badäk hahỹh, sahōnh hē ta hā hanäng do na-āāj hē, P'op Hagä Do ma.”§

²⁷ Jesus hā h'yy kana'eeh do òm tatsyyd bā ta tób hēnh ta sii mabawēh hyb n'aa, makarēn bā ti mabahōm. Taw'ääts hē mawēē sahōnh hē. Man'oo manä a h'yyb òm taky n'aa tapa ta ti hyb n'aa. ²⁸ Hỹ ká, hahỹ d' bē ramaher'ood bā paawä: “Hahỹ kabarii hā kan'oo dāk do hahỹ ji tā”, raher'ood bā, mawēē manä d' tii bā, òm aj'yy maher'oot do hyb n'aa, ji h'yyb ji taky n'aa tapaa do hyb n'aa na-āāj hē. ²⁹ Ta see h'yyb hyb n'aa ti ỹ bedoo, a h'yyb

§ 10:26 Saaw-Mo 24.1. Sahōnh hē P'op Hagä Do hanaa tahanäng pé tii. Ti hyb n'aa tahajaa ji awēē bā sahōnh hē.

hyb n'aa nado. Bē an'oo manā bē h'y'yyb bē taky n'aa tapa, ŷ hanāng. Hahŷŷ da apāh bē kyyh hā ŷŷ: “H'ēēd hyb n'aa ŷ an'oo bā ta see h'y'yyb ŷ taky n'aa tapaa ŷ natayy do hyb n'aa, ŷ awēh do hyb n'aa? ³⁰ ŷ awēē bā tā ŷŷ, ta hyb n'aa P'op Hagā Do hā ŷ ky n'aa ets'ēē wāt doo, h'ēēd hyb n'aa ŷ raky n'aa tapaa, P'op Hagā Do wē tsebē doo me ŷ bawēh do hyb n'aa?”, nāng apāh bē kyyh. ³¹ Hahŷŷ da kēh ŷ bē hā: Taw'āāts hē P'op Hagā Do bē weh'ēēh sahōnh hē bē moo bok do hā, bē awēē bā, bē eēg bā na-āāj hē. ³² Bē moo boo manā baad nadoo do hā ta wób h'y'yyb tatuk doo, Judah buuj rado bā, Judah buuj nadoo do rado bā, P'op Hagā Do karapee bē panang bā habong do rado bā na-āāj hē. ³³ ŷ bad'oo doo da né hē, sahōnh hē ta wób ŷ h'y'yyb en'yym doo da bē bad'oo. Hā ŷŷ hē ŷ h'yy ken'yym do jawén nado ŷ bawāt. Baad hadoo do ti ŷ karēn ta wób sa hā, sa h'y'yyb tym bedēp hyb n'aa Jesus Kristo wē kā.

11

¹Taw'āāts hē ŷ bawāt doo da bē babok, Kristo bawāt doo da ŷ bawāt do hadoo.

Nyy d' rabad'oo rakahet'aa bā do ky n'aa hahŷŷh

² ŷ tsebē bē hā, ŷ bē hyb n'aa es'ee had'yyt hē do hyb n'aa. ŷ tsebē na-āāj hē, bē ŷ ma met'eēg wāt do bē ky daheeh do hyb n'aa. ³ Ti hadoo né hē, hahŷ ŷ karēn bē bahapāh: Kristo, sahōnh hē ajyy sa nu gabóg. Ajyy, ŷŷj sa nu gabóg. P'op Hagā Doo, Kristo nu gabóg. ⁴ Ajyy sa nu kajesuu doo me raky n'aa ets'ēē bā, sa nuu kajesuu doo me P'op Hagā Do ky n'aa ratabēēj bā na-āāj hē, Kristo, sa nu gabóg, dooh rawehēē bā tii hā. ⁵ ŷŷj kā raky n'aa ets'ēē bā, P'op Hagā Do ky n'aa ratabēēj bā na-āāj hē, sa nuu ranajesu bā, sa patug, sa nu gabóg, dooh rawehēē bā tii hā. ŷŷj sa nuu rahab wāt do hadoo tii, tanu mebyng do

heen n'aa tii.* ⁶ Ỹ̃nh nu kanajesuu doo, taw'ãäts hē ta sēen tagek'ãä bēeh. Tanu meby n'aa nyy bā ỹ̃j hā sa sēen ragek'ãä doo, rahab bēeh doo, taw'ãäts hē sa nuu rajesuu. ⁷ Ta da hadoo P'op Hagä Do pahuunh aj'yy. Ajyy sa hyb n'aa P'op Hagä Do kawehēē dāk. Ti hyb n'aa, ajyy dooh ranu kajesu bā Jesus hyb n'aa rakahet'aa bā. Ỹ̃j sa hā kā, sa hyb n'aa ajyy rakawehēē padēēk.† ⁸ Ỹ̃nh hanaa nado aj'yy. Aj'yy tahana ti ỹ̃nh. ⁹ Ỹ̃nh hyb n'aa nado aj'yy kapahuuj kån. Ỹ̃nh kapahuuj wät aj'yy hyb n'aa. ¹⁰ Ti hyb n'aa né hē, ãäs rahapäh do hyb n'aa na-ãäj hē, taw'ãäts hē ỹ̃j ranu kajesuu hyb n'aa jawyk do heen n'aa. ¹¹ Tii d' tahado né paawä, Jesus, Tak'öp Hyb N'aa Jawyk Do matym gó, sa m'aa hēnh nado ỹ̃j ajyy sa mahãnh. Ti hadoo ěnh ajyy sa hā. Sa m'aa hēnh nado ỹ̃j sa mahãnh. ¹² Ta ti ỹ wén her'oot, aj'yy hanaa ỹ̃nh ganyyh doo da, ỹ̃j hanaa ajyy na-ãäj hē tii d' raganyyh. Sahõnh hē ta ti tabana P'op Hagä Do hanaa.

¹³ Bē hyb n'aa newē baad tado bā, Jesus hyb n'aa ji kahet'aa bā, ỹ̃j raky n'aa ets'ēē bā sa nuu kanajesuu doo me. ¹⁴ Badāk hahỹ hā ji bad'oo doo, P'op Hagä Do anoo doo, ti na-ãäj hē tametēeh hahỹh: Baad nado ajyy sa hā sa sēen dewēt doo me raboo bā. Sēen dewēt do ajyy hā tawaneh'ēeh do haj'aa. ¹⁵ Sēen dewēt doo, ỹ̃j sa hetsó ti ta tii. P'op Hagä Do an'oo dāk ti sa hā, sa nu jesuu n'aa. ¹⁶ Ta ti hedoo do p'ãä karēn do ky ked'aak do hā hahỹ da ỹ baher'oot: Dooh ta see mo n'aa me ãä adoo bā, P'op Hagä Do hā h'yy ka'eeh do panang wób hēnh habok do na-ãäj hē, dooh ta see mo n'aa me rabahed'oo Jesus hyb n'aa

* 11:5 Paw-Ro bawät noo gó, Korĩn panang bā rahap ỹ̃j sa nuuh, nesaa do ramoo boo bā. Tii d' rawén d'oo, ranu mebyng hyb n'aa. † 11:7 Tii d' tahadoo do hyb n'aa, taw'ãäts hē ranu kajesuu Jesus hyb n'aa ji kahet'aa bā.

rakahet'aa bä.

Jesus ji hyb n'aa esee do heen n'aa rataheb'ëes do ky n'aa hahỹyh

¹⁷ Hahỹyh hã bë y metëek doo, dooh bë hã y j'aa etsëe bä. Ta tii d' y wén her'oot, teg'yys baad nadoo do bë kahet'aa bä. ¹⁸ Pooj jé y ky n'aa napäh, dooh m' séd hã bë h'yyb hedo bä. Bë m' h'yy ketyn hõm bë kahet'aa bä. Ta mahang y ky daheeh y rapanäk doo. ¹⁹ (Dooch ji ky sëew its bäl Taw'ääts hë bë h'yy ketyn hõm, P'op Hagä Do matym gó baad hadoo do bë mahang habong do rakametä däk hyb n'aa.) ²⁰ Bë kahet'aa bä, dooh Jesus ji hyb n'aa esee do waa n'aa tado wäd bä bë awa doo. ²¹ Bë awa bä, dooh m' bë gadaa bä ta wób. Sa pooj jé bë karën bë bawa bë waa. Ti hyb n'aa, ta wób rabas'aah nä bä, ta wób a'oom kãn ta bahãnh reëek do haj'aa. ²² Dooch g'eeh bë tób enä bä, bë yd wa péh, bë yd eëek péh? Bë ty n'aa ges'yyk P'op Hagä Do hã h'yy ka'eeh do kahet'aa doo. Bë nu meb'yyh kas'uut do bë mahang habong doo. Nyy da këh y bë hã? Bë y j'aa etsë g'ee da ta tii da bë bad'oo do hyb n'aa? Dooch. Dooch né hë bë y j'aa etsëe bä.

²³ Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hanaa y gadoo doo, ti né hë ti y tabëj wät do bë hã. Hahỹ né hë ti y gadoo ta ky n'aa: Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, atsëm, ta majĩ moo gó takahaëenh noo gó, tabado däk pãw, ²⁴ ti m' ta hyb n'aa taky n'aa ets'ëe wät do jawén paa bä, taganabäh hõm, ti m' taky hadoo: “Hup yỹ, bë hyb n'aa y an'oo däk do heen n'aa hahỹyh. Hahỹy da d' bë bad'oo, y bë hyb n'aa esee do hyb n'aa”, nãng mäh. ²⁵ Ti hadoo ënh, rabawëh, rabawa do jawén paa bä, Jesus bado däk ënh uwa bëeh hood ti m' taky hadoo: “Majyw yỹ, y anoo do y dajëp noo gó heen n'aa hahỹyh. Papuuj sahõnh hã P'op Hagä Do ky n'aa enooh do tii kä. Hỹ jawén majyw y hyb n'aa ji tagadoo P'op Hagä

Do ky dāng.[‡] Hahỹ bē eēg had'yyt bā hỹ jawén, tii d' bē bad'oo ỹ bē hyb n'aa esee hyb n'aa", nāng mā Jesus. ²⁶ Ta ti pāw bē awa bā, ta ti ta hood gabuu j uuh bē eēg bā, bē her'ood hōm Jesus dajēp do ky n'aa p'aa hēnh tamatēēh bā kā.

²⁷ Ti hyb n'aa, daap hē ta ti pāw hawa doo, ta ti Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do majyyw heen n'aa hood gó hanāng do uuh heēk doo, nesaa do tamoo wād dāk tii hā Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hub wē, ta majyyw wē na-āāj hē. ²⁸ Taw'āāts hē ji daaj hē ji h'yyb ji hyb n'aa newē bā baad tado bā pāw uuh ji awa do pooj jé, majyyw heen n'aa ji eēk do pooj jé. ²⁹ Hahỹ hyb n'aa ta ti ỹ wén her'oot: Daap hē ji awa bā, daap hē ji eēg bā, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hub ky n'aa ti ji hyb n'aa nanewē bā, ji daaj hē ji ky n'aa katakyk baad nadoo doo me. ³⁰ Ti hyb n'aa né hē hajōk bē mahang nahejooj boo, hajōk bē mahang nahēē enāh, ta wób dejēp. ³¹ Jesus heen n'aa ēr gadoo do pooj jé ēr daaj hē ēr hyb n'aa newē bā baad ēr h'yyb tado bā, dooh tii bā ēr P'op Hagā Do rejā bā. ³² Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do ēr hā taky n'aa etyy bā, nesaa do tanoo ēr hā ēr tama metēēk hyb n'aa, badāk hahỹ hā habong do ta hā h'yy kana'eeh do sa nemuun ēr tanarejāā hyb n'aa ta jawén kā.

³³ Ta tii kā, wakān haa, taw'āāts hē bē gada ta wób, bē kahet'aa bā Jesus heen n'aa bē bawa hyb n'aa. ³⁴ Bē bas'aah bā, taw'āāts hē bē tób yt hē bē bawa séd hā bē kahet'aa do pooj jé Jesus heen n'aa bē tab'ēēs hyb n'aa, P'op Hagā Do ky n'aa netyy hyb n'aa nesaa do bē hā.

Ỹ kajaa bā kā, ky n'aa see ỹ baher'oot bē hā.

[‡] 11:25 P'ooj ub Mosees sa hā P'op Hagā Do ky n'aa enooh doo, b'ée majyyw ta heen n'aa. Papuu j hahỹ ji hā P'op Hagā Do ky n'aa enooh doo.

12

P'op Hagä Do Sahee hã hana do ji hajaa do ky n'aa hahÿÿh

¹ Hÿÿ kã wakãn haa, baad ÿ karën bë bahapäh P'op Hagä Do Sahee hejój gó ji hajaa doo. ² Bë hapäh, p'ooj ub, Jesus hã bë h'yy kana'eeh nä noo gó, ta s'ee hënh bë rah'yyb mahüüm had'yyt hë, kabarii nedëp do hã bë h'yy ka'eeh hyb n'aa. ³ Ti hyb n'aa ÿ karën bë bahapäh hahÿÿh: P'op Hagä Do Sahee hejój gó her'oot doo, dooh Jesus taky n'aa was'ee bä. Dooh na-ãäj hë ji haja bä, “Jesus né hë ti Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo”, ji her'ood bä P'op Hagä Do Sahee hejój gó tanado bä ji hã.

⁴ Ti anäng hajöng ta wób hedoo do ji hajaa ji moo wät doo, P'op Hagä Do Sahee anoo doo. Sét né hë P'op Hagä Do Sahee tahana tii hã. ⁵ Ti anäng ta wób hajöng ji mamasa doo. Ti hadoo né hë, jããm né hë sét ub Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, ër wë moo wät doo. ⁶ Ti anäng hajöng ta wób ji hajaa ji moo wät doo. Ti hadoo né hë, sét ub ti P'op Hagä Do ta ti ji hã hanoo doo, ta tii me ta wë ji moo wät hyb n'aa. ⁷ P'op Hagä Do Sahee hã hana doo, sahõnh hã takan'oo däk sahõnh hë Jesus hã h'yy ka'eeh do tamasa hyb n'aa. ⁸ Ta see hã P'op Hagä Do Sahee anoo tak'ëp hajaa doo me ta wób tamaher'oot hyb n'aa. Ta see hã P'op Hagä Do Sahee anoo h'yy ganäng doo me ta wób tamaher'oot hyb n'aa. ⁹ P'op Hagä Do Sahee, sét hadoo doo, anoo ta see hã baad tah'yy ka'eeh hyb n'aa. Ta see hã tabanoo ta wób tabaheso hyb n'aa. ¹⁰ Ta see hã P'op Hagä Do Sahee anoo ta hejój me tapehuunh hyb n'aa. Ta see hã tabanoo P'op Hagä Do kyyh tabaher'oot hyb n'aa. Ta see hã tabanoo tabahapäh hyb n'aa P'op Hagä Do Sahee tado bä, sahee see tado bä ti her'oot doo. Ta see hã tabanoo kyy wób me, ji h'yy kanadaw'uuh doo me, tabaher'oot hyb n'aa. Ta see hã tabanoo kyy wób me kaher'oot do tatab'ëës hyb n'aa

maa new'ëe do sa hã. ¹¹ Sét né hẽ P'op Hagä Do Sahee sahõnh hẽ ta ti hanoo doo. Tah'yib däng doo da né hẽ sahõnh hẽ sa hã tabanoo tii.

Sahõnh hẽ ëer, Jesus uuh hadoo do ky n'aa hahỹh

¹² Hajõõ né paawä ji hã, ji noo hedoo doo, ji nabuuj hedoo doo, ji matym hedoo doo, ji moo hedoo doo, ji tsyym hedoo doo, sét né hẽ ji. Ti hadoo ënh Kristo hã, Kristo hã h'y y ka'eeh do sa hã. ¹³ Ër wób, Judah buuj. Ër wób, ta wób buuj. Ër wób, ta wób sa karom hedoo doo. Ër wób, kariw n'aa temah doo. Tii d' tahado né paawä, ër nu kemuun bong P'op Hagä Do Sahee an'oo bä, sét Jesus hub hadoo ër bahadoo hyb n'aa. Sét né hẽ ti P'op Hagä Do Sahee ër gadoo doo.

¹⁴ Hajõng né hẽ ji hã hanäng do ji uuh. Sét uuh had'yyt nado ji uuh. ¹⁵ Ji tsyym ky hado bä paawä: “Ta moo ÿ nadoo do hyb n'aa, dooh ta uuh ÿ do bä”, ji uuh had'yyt né hẽ tii, ta ti edo né paawä. ¹⁶ Ji nabuuj ky hado bä paawä: “Ta matym see ÿ nadoo do hyb n'aa, dooh ta uuh ÿ do bä”, ji uuh had'yyt né hẽ tii, ta ti edo né paawä. ¹⁷ Sahõnh hẽ ji hã hanäng do ji matym tado bä paawä, nyy da paawä ji maa newëe tii bä? Sahõnh hẽ ji hã hanäng do ji nabuuj tado bä paawä, nyy da ji matsehỹk tii bä? ¹⁸ Sahõnh hẽ ji hã hanäng do ji uuh P'op Hagä Do bat'ëëg hõm ji hã, tah'yib däng doo da. ¹⁹ Séd uuh had'yyt hẽ tado bä paawä ji hã, dooh paawä ji hub had'yyt hẽ tado bä. ²⁰ Hahỹh da né hẽ: Hajõng né paawä ji hã hanäng do ji uuh, sét né hẽ ji.

²¹ Ji matym dooh tahaja bä taky hado bä ji moo hã: “Dooh hyb n'aa õm ÿ karën péh.” Dooh na-ããj hẽ ji moo haja bä ji tsyym hã taky hado bä: “Dooh hyb n'aa õm ÿ karën péh.” ²² Ta ti ji hã hanäng do uuh nahejooj is doo, ti né hẽ ti baad ji karën up doo. ²³ Ji uuh ji hã ky n'aa netsëeh doo, baad ji weh'ëeh. Ta wób hã ji manetëeh doo,

baad ji ban'yyh. ²⁴ Ji uuh wób ji metëeh doo, dooh hyb n'aa baad ji ban'yyh péh. Baad P'op Hagä Do benyyw hõm ji hã hanäng doo, ta ti ji hã hãd ky n'aa netsëeh hedoo do rakawehëë däk hyb n'aa. ²⁵ Tii da tawén d'oo, ji hã takanetyh hõm hyb n'aa, sahõnh hë ji hã hanäng do séd demuun baad rakahag'ãäs hyb n'aa na-ãäj hë. ²⁶ Sét hë ji hã hanäng do ji uuh nesaa do tahob bä, sahõnh hë séd demuun rabahoop. Ta see ji uuh kawehëë däg bä, sahõnh hë ji uuh wób taw'ãäts hë sa hã.

²⁷ Bë sahõnh hë, Kristo hub hadoo bëeh. Sét ken'yyh bëeh, ta uuh hadoo. ²⁸ Jesus Kristo hã h'yy ka'eeh do sa mahang P'op Hagä Do banoo, pooj jé Jesus mejüü do rabad'oo doo. Ta jawén ta ky n'aa herot doo. Ta jawén ta ky n'aa ma mehetëk doo. Ta jawén rapehuunh do haj'aa doo, ta wób rabaheso hajaa doo, ta wób masa doo, ta wób h'yyb mahüüm n'aa hedoo doo, kyy wób ji h'yy kanadaw'uuh do hajaa her'oot do na-ãäj hë. ²⁹ Sahõnh hë g'eeh Jesus mejüü do had'yyt hë? Sahõnh hë g'eeh ta ky n'aa rod had'yyt hë? Sahõnh hë g'eeh ta ky n'aa ma mehetëk do had'yyt hë? Sahõnh hë g'eeh rabahajaa rapehuuj had'yyt hë? ³⁰ Sahõnh hë g'eeh rahajaa ta wób rabaheso? Sahõnh hë g'eeh kyy wób rahajaa rer'ood bä? Sahõnh hë g'eeh rahajaa kyy wób me kaher'oot do ratabëj bä? ³¹ Dooch. Taw'ãäts hë ji hajaa do P'op Hagä Do Sahee ji hã hanoo do ta bahãnh had'op do hã, ta wób masa do hã, bë h'yyb padäg. Pooj jé dó bë ÿ metëeh hÿÿ kã sahõnh hë ta bahãnh baad hadoo doo:

13

Ji kamahãn do ky n'aa hahÿÿh

¹ Ajyy sa kyy me, ãäs sa kyy me na-ãäj hë ÿ haja bä né paawä ÿ her'ood bä, ÿ kamanahãn bä paawä, dooh taw'ãäts hë tado bä. Jããm hë sapaar redas do ky hado

däk ÿ tii bä. ² P'op Hagä Do ky n'aa ÿ haja bä né paawä ÿ maher'ood bä, P'op Hagä Do Sahee hä ÿ tabanoo do hyb n'aa tii, ji nahapäh do hä ÿ h'yy ganyy bä paawä, sahõnh hē ÿ hapëë bä paawä, tak'ëp ÿ h'yy ka'eeh do hyb n'aa waëë hä ÿ haja bä paawä ÿ mejõ bä takahÿÿd häng, ta wób ÿ kamanahän bä paawä, daap paawä ÿÿh. ³ Sahõnh hē wē ÿ hanäng do kas'uut do sa hä ÿ an'oo bä paawä, daj ÿÿ hē paawä ÿ kan'oo däk ÿ rabaju tēë, ÿ kamanahän bä, daap paawä ti hä ÿÿ.

⁴ Kamahän do kanejäg. Kamahän do ky ennym. Dooh tah'yy kajewëets bä. Dooh ta hä hē taj'aa etsëë bä. Dooh takasabé bä. ⁵ Tawaneh'ëëh do nado. Dooh ta daaj hē takarën do jawén tawäd bä. Dooh nayyw hē takawaj'ään bä. Dooh tah'yy gaëëj bä ta wób sa wē. ⁶ Dooh tatsebee bä baad nadoo do hä. Baad hadoo do hyb n'aa tatsebé. ⁷ Kamahän doo, dooh tah'yy gajëë hõm bä. Ta wób hä tah'yyb eeh had'yyt hē. Tagadaa had'yyt hē. H'yyb jawyk doo gó sahõnh hē tagadoo.

⁸ Kamahän doo, dooh tahëëj bä. Tii d' nado P'op Hagä Do ky n'aa ji her'oot do ji hajaa doo, kyy wób ji h'yy kanadaw'uuh do ji hajaa ji her'oot doo, ji hapäh do na-ääj hē. Ahänh da tii. ⁹ Da hē ji hapäh doo, P'op Hagä Do ky n'aa ji hajaa ji her'oot do na-ääj hē, ta uuh ub tii. ¹⁰ Baad had'op do heh'äät do kaja bä kä, tii bä kä, dooh hyb n'aa ji karën wät pé ta uuh hadoo doo. ¹¹ Hahÿ hadoo tii: ÿ karapee noo gó, karepé raber'oot doo da ÿ ber'oot paah, karepé rahyb n'aa newëë doo da ÿ hyb n'aa newëë paah. ÿ wah'ëë wät bä kä ÿ eréd hõm ta ti karapee ÿ h'yyb hadoo do paah. ¹² Da hē, dooh baad ër hapëë nä bä P'op Hagä Doo, japow gó ji heg'ääs do hadoo. Ta jawén da ër bahapäh baad ub kä, heh'äät kä. Da hē, jããm hē ta uuh ÿ bahapäh. Ta jawén da, sahõnh hē ÿ bahapäh ta hä, ÿ P'op Hagä Do

hapäh doo da né hē.

¹³ Hỹĩ kā tamawoob hē hadoo do ti haym: Ji h'yy ka'eeh doo, ji gada doo, ji kamahǎn doo. Ji kamahǎn doo, sa bahǎnh baad had'op do tii.

14

Ji hajaa do P'op Hagä Do Sahee hana do ky n'aa bód hahỹĩh

¹ Taw'ãäts hē kamahǎn do hǎ baad bē h'yyb padäg. Taw'ãäts hē P'op Hagä Do Sahee hǎ hana do ji hajaa do hǎ bē h'yyb padäg na-ãäj hē. Pooj jé, P'op Hagä Do ky n'aa ji hajaa ji her'oot do hǎ baad ub bē h'yyb padäg. ² Hahỹ hyb n'aa ta ti ŷ wén her'oot: Kyy wób me her'oot doo, dooh ta wób tamaher'ood bä. P'op Hagä Do sii taber'oot tii hǎ. Dooh maa napäh pé ta ti taher'oot doo. Ji nahapäh do ky n'aa taher'oot tii, P'op Hagä Do Sahee an'oo bä. ³ Tii d' nado P'op Hagä Do ky n'aa her'oot do hǎ. Ta wób hǎ ti ramaher'oot. Ta ti ji tamasa, ji h'yy ka'eeh do kah'ũüm hyb n'aa. Ji tamaher'oot, baad ji bawät hyb n'aa. Ji tah'yyb en'yym. ⁴ Kyy wób me her'oot doo, ta daaj hē, ta hǎ hē takamasa tii, P'op Hagä Do ky n'aa kah'ũüm hyb n'aa ta h'yyb gó. P'op Hagä Do ky n'aa her'oot do tamasa ta wób, P'op Hagä Do ky n'aa sa h'yyb gó takah'ũüm hyb n'aa. ⁵ ŷ karēn paawä sahōnh hē bēēh, bē bahajaa kyy wób me bē baher'oot. Ti hadoo né hē, tak'ēp ŷ karēn P'op Hagä Do ky n'aa bē her'oot. Kyy wób me kaher'oot do bahǎnh baad hadoo P'op Hagä Do ky n'aa her'oot doo.* Kyy wób me kaher'oot doo, ta ky n'aa nyy d' tahanäng pé ji her'ood bä, Jesus hǎ h'yy ka'eeh do kahet'aa do ramaa napäh hyb n'aa, P'op Hagä Do ky n'aa sa h'yyb gó kah'ũüm hyb n'aa, ti na-ãäj hē baad ub.

* 14:5 P'op Hagä Do ky n'aa ji her'oot do baad ub tawén doo, kyy wób me kaher'oot do bahǎnh, hajōng tamasa do hyb n'aa.

⁶ Ti hyb n'aa wakān haa, bē wē ŷ kajaa bā, kyy wób me bē ŷ maher'ood bā paawā, nyy d' paawā bē tamasa tii? Dooh paawā bē tamasaa bā. Hā ŷ P'op Hagā Do metēeh doo, ji hajaa do ky n'aa, P'op Hagā Do ky n'aa, ji ma metēek do ky n'aa bē ŷ maher'oot do na-āāj hē, ti bē tamasa. ⁷ Ji gamehŷh do ky n'aa me, ji etēn do ky n'aa me na-āāj hē tii d' bē ŷ metēeh ŷ hanäng pé tii, ta ti hedēp do nado né paawā. Baad ranetēn bā, baad ragamanehā bā, nyy da ta wób rabahapäh ti teh'üüm doo? ⁸ Ti hadoo né hē torōm-bet häd näng do hā. Nyy da g'eeh warahén rah'yy genā bā kaneb'oooh doo hēnh tanaēej bā, baad torōm-bet ragamanehā bā? ⁹ Ti hadoo né hē bē hā. Kyy wób me ta wób bē maher'ood bā, nyy da ramaa napäh ta ti ky n'aa, nyy d' tahanäng péh? Daap hē ti bē baher'oot kyy wób me. ¹⁰ Hajōng ti anäng kyyh badāk hahŷh hā. Baad ub sahōnh hē tii, maa napäh do sa hā. ¹¹ ŷ kyy maa nanapäh doo, ta tii hā, ŷ ta s'ee hēnh naa, ta s'ee hēnh naa ŷ ta hā. ¹² Ti hadoo né hē bē hā. Tak'ēp bē karēn P'op Hagā Do Sahee hana do bē gado bā do hyb n'aa, taw'āäts hē bē h'yyb padäg sahōnh hē Jesus hā h'yy ka'eeh do masa do hā.

¹³ Ti hyb n'aa kyy wób haj'aa doo, taw'āäts hē raky n'aa etsēē P'op Hagā Do hā, tabanoo hyb n'aa na-āāj hē sa hā rabahajaa hyb n'aa ratab'ēēs do nyy d' tahanäng pé tii. ¹⁴ Kyy wób me P'op Hagā Do hā ŷ ky n'aa etsēē bā, hēp ŷ tym ti ky n'aa etsēē. Dooh ŷ hapäh pé ŷ her'oot doo. ¹⁵ Nyy d' ŷ bad'oo ti tahado bā? Hahŷh da ŷ bad'oo: ŷ da ky n'aa etsēē hēp ŷ tym me, ŷ hapäh doo me na-āāj hē da ŷ ky n'aa etsēē. P'op Hagā Do ŷ ma ejäm da hēp ŷ tym me, ŷ hapäh doo me na-āāj hē. ¹⁶ Jāām hē a h'yyb tym gó P'op Hagā Do maj'aa etsēē bā, nyy da ōm raky masa ranahapēē bā maher'oot doo? ¹⁷ Baad né paawā P'op Hagā Do maj'aa etsē, kyy wób me maher'oot doo, dooh ta wób tamasaa bā

rah'y y ka'eeh do kah'ūūm hyb n'aa.

¹⁸ P'op Hagä Do ÿ j'aa etsë, sahõnh hë bë bahãnh ÿ bahajaa kyy wób me ÿ maher'oot do hyb n'aa. ¹⁹ Ti hadoo né hë, Jesus hã h'y y ka'eeh do mahang, hã ÿÿ, taw'ããts hë ji ma poo oow pé kyyh ji maa napäh do ÿ her'ood bä ÿ ma metëek bä, 10 miw kyyh ji maa nanapäh do mahãnh.

²⁰ Wakãn haa, karepé h'y y gatamah do bë hado manä P'op Hagä Do Sahee ji hã hanoo do hã. Taw'ããts hë wah'ëë h'y yb hadoo bëeh, ta ti hã. Taw'ããts hë nesaa do hã bë h'y y gatamah karapee t'aah h'y y gatamah do hadoo.

²¹ Hahÿÿ da P'op Hagä Do kyy kerih do hã:

“Ji nahapäh do kyy me,
ta s'ee hënh naa do sa kyy me, ÿ maher'oot da karapé haa.
Ti hadoo né hë da, dooh da raky dahé bä ÿÿh”,†
näng mä Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kyyh.

²² Ti hyb n'aa kä, kyy wób me kaher'oot doo, Jesus hã h'y y kana'eeh do metëë n'aa, ta hã h'y y ka'eeh do metëë n'aa nado. P'op Hagä Do ky n'aa ji her'oot doo, Jesus hã h'y y ka'eeh do metëë n'aa tii, ta hã h'y y kana'eeh do metëë n'aa nado. ²³ Séd hã Jesus hã h'y y ka'eeh do rakata bä kä, kyy wób me sahõnh hë rer'ood bä paawä, ti ta seeh, nahapäh doo, Jesus hã h'y y kana'eeh do na-ããj hë tajëë suun bä tii bä, sahõnh hë bë meraa bong hadoo ted'oo da. ²⁴ Jesus hã h'y y kana'eeh doo, nahapäh do na-ããj tajëë suun bä P'op Hagä Do ky n'aa sahõnh hë rer'ood nuuj jé, kametä däk tii bä ta hã nesaa do ta h'y yb tym gó hanäng doo. Ky n'aa kety däk tii bä sahõnh hë bë her'oot do hyb n'aa. ²⁵ Kametä däk tii bä sahõnh hë ta h'y yb tym gó tahyb n'aa newëë do pooj jé ji nahapäh doo. Ta taron nu paa me

† 14:21 Isajas 28.11-12

tabahyy häng da, P'op Hagä Do taj'aa etsë hyb n'aa. “P'op Hagä Do awät né hë bë mahang”, näng da.

²⁶ Wakän haa, taw'ääts hë hahÿÿ da bë bad'oo bë kahet'aa bä: Ta see P'op Hagä Do hã tama ejäm, ta see ma metëek P'op Hagä Do ky n'aa, ta see her'oot P'op Hagä Do ta hã tametëeh doo, ta see her'oot kyy wób me, ta see tab'ëes kyy wób me kaher'oot do nyy d' tahanäng péh. Taw'ääts hë sahõnh hë ta tii d' ji bad'oo, sahõnh hë Jesus hã h'yy ka'eeh do h'yyb gó P'op Hagä Do ky n'aa takah'üüm hyb n'aa. ²⁷ Kyy wób me raheer'ood bä, jãäm né hë pawóp hë, tamawoob hë ti her'oot. Taw'ääts hë sét ken'yyh raber'oot. Tii bä, taw'ääts hë ta see tab'ëes nyy d' tahanäng péh. ²⁸ Tabadoo bä ta ky n'aa tab'ëes doo, nyy d' tahanäng pé ti tab'ëes doo, taw'ääts hë bag hënh tabasoo h bë kahet'aa bä kyy wób me her'oot doo. Taw'ääts hë ta m'aa hënh, ta tób hënh taber'oot P'op Hagä Do sii.

²⁹ Taw'ääts hë pawóp hë, tamawoob hë raheer'oot P'op Hagä Do ky n'aa. Taw'ääts hë ta wób ramatakëë, ta ti taheer'oot do baad tado bä. ³⁰ Sa mahang hat'oonh do gado bä ta h'yyb tym gó P'op Hagä Do ky n'aa, taw'ääts hë pooj jé her'oot do ky ym, ta ti hasooh do ber'oot hyb n'aa kä. ³¹ Ta tii da sét ken'yyh bë baher'oot P'op Hagä Do ky n'aa, bë sahõnh hë bë ma kametëek hyb n'aa, bë h'yyb hedo magyys hë hyb n'aa. ³² P'op Hagä Do ky n'aa rod rahajaa rah'yy kamedug bä, rahajaa ragadaa bä rabaher'oot hyb n'aa. ³³ Dooh P'op Hagä Do hanaa tado bä ta ti jé pad'yyt hë kaher'oot doo, baad nahõm doo. Baad hadoo do ji h'yyb n'yyym doo, ti ti P'op Hagä Do hanaa.

Sahõnh hë Jesus hã h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hë habong do rabahed'oo doo da, ³⁴ taw'ääts hë ÿÿj dooh rer'ood bä séd hã rakahet'aa bä. Taw'ääts hë bag hënh rabab'ëeh. Dooh taw'ääts hë tado bä rer'ood bä ji kahet'aa bä. Taw'ääts hë ÿÿj raky daheeh ajyy, Mosees ky n'aa jaw'yyk

do her'oot doo da. ³⁵ Tanyy bä sa hã reanh doo, taw'ãäts hẽ sa tób hẽnh sa patug hã rabeanh, dooh taw'ãäts hẽ tado bä do hyb n'aa ji kahet'aa bä ýyj rer'ood bä.

³⁶ Bẽ hanaa bẽ ed'oo g'eeh P'op Hagä Do ky n'aa hanäm doo? Jããm hẽ bẽ tii, ta ti gadoo do bẽ ed'oo g'eeh? ³⁷ P'op Hagä Do ky n'aa rod ta hã pé ted'oo doo, P'op Hagä Do Sahee hanaa gadoo do ted'oo doo, taw'ãäts hẽ tah'yy kadaw'uuh Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do mejũũ do né hẽ ti ý erii wät doo. ³⁸ Hahỹ manatakëẽ doo, dooh né hẽ ji hyb n'aa p'eed bä tii.

³⁹ Ti hyb n'aa kä, wakãn haa, taw'ãäts hẽ P'op Hagä Do ky n'aa bẽ her'oot do hã bẽ h'yyb padäg. Bẽ medug manä kyy wób me rer'ood bä. ⁴⁰ Ti hado né hẽ paawä, baad bẽ adoo ti ta tii, ta tyw n'aa näng bä.

15

Jesus ganä wät do ky n'aa hahỹh

¹ Hỹy kä, wakãn haa, ý karẽn bẽ hyb n'aa esee Jesus Kristo ky n'aa hanäm do bẽ ý ma met'ëëg wät do paah, bẽ gadoo do paah. Ta ti né hẽ bẽ h'yy ka'eeh do mejój n'aa.

² Ta ti ky n'aa hanäm do ed'ëëp bẽ h'yyb tym P'op Hagä Do wẽ, baad bẽ hyb n'aa matakä bä tii, bẽ neréd bä ý ma metëëk do ky n'aa. Tii d' tanado bä, daap bẽ h'yy ka'eeh.

³ Jããm hẽ baad hadoo do ta ky n'aa ý gadoo do ti bẽ hã ý tab'ëës doo. Hahỹ né hẽ tii: Kristo dajëp nesaa do er moo bok do sãm, P'op Hagä Do kyy kerih do ta pooj jé taher'oot doo d' né kä. ⁴ Ti m' radakä jëng, ti m' tamawoob däg kä ta ã kä taganä wät p'aa hẽnh, pooj jé P'op Hagä Do kyy kerih do her'oot doo da né kä. ⁵ Ti jawén mäh, Peed hã takas'ee wäd kãn. Ti jawén mäh, 12 hedoo do sa hã takasee ënh. ⁶ Ti bahãnh mäh, séd noo gó 500 ta ma matëg sa hã takas'ee wäd kãn. Hajõng sa wób ed'ëëp nä hahỹ ý berih bä. Hap'ëëh do wób radejëb kãn. ⁷ Ti m' takasee

Tsijaag hã, sahõnh hẽ tamejũũ do hedoo do sa hã na-ããj hẽ. ⁸ Tagadëëg ub takas'ee kãn hã ÿÿ, ÿ ajãn s'oo hadoo do hã. ⁹ Sa yd jé had'os do ÿÿh, Jesus mejũũ do sa mahang. Dooh paawã ÿ ramaneëëj bã Jesus mejũũ doo, P'op Hagã Do karapee ÿ rejãã do paa hyb n'aa. ¹⁰ Ti hadoo né hẽ, ta mejũũ do see da hẽ ÿ wén hado däk, P'op Hagã Do ky enyym do hyb n'aa hã ÿÿ. Daap hyb n'aa nado ta ti hã ÿ taky enyym doo. Dooh. Ta wób moo bok do bahãnh ÿ moo wäd wät. Ti hadoo né hẽ, dooh ÿ tado bã ti moo wät doo. Hã ÿ P'op Hagã Do ky enyym do hanaa tii. ¹¹ Hÿÿ kã ÿ tado bã bë hã maher'ood wät doo, ta wób rado bã, ti né hẽ ti ta ky n'aa ãã her'oot doo. Ti ky n'aa né hẽ ti bë ky dahé bong doo.

Jesus ganã wät do ky n'aa ta wób raky sëm do ky n'aa hahÿÿh

¹² Kristo ganã wät ãã her'ood bã, h'ëëd hyb n'aa dooh ji ganã bã dejëp do mahang bë wób sa kyyh? ¹³ Te hub tado bã ta ti bë wób her'oot doo, ji ganã bã paawã, Kristo na-ããj hẽ paawã dooh paawã taganã wäd bã tii bã. ¹⁴ Kristo ganã wäd bã paawã, daap paawã tii bã ãã maher'ood hõm do ta ky n'aa. Daap hẽ na-ããj hẽ paawã bë h'yy ka'eeh doo. ¹⁵ Kristo ganã wäd bã paawã, noo kanesa do paawã ãã tii bã, Kristo ganã wät P'op Hagã Do an'oo bã ãã ma metëëk do hyb n'aa. Dejëp do ganã bã paawã, dooh Kristo ganã wäd P'op Hagã Do an'oo bã paawã. ¹⁶ Dejëp do ganã bã, dooh paawã Kristo ganã wäd bã. ¹⁷ Kristo ganã wäd bã paawã, daap hẽ paawã bë h'yy kae däk ta hã. Ti tahado bã paawã, dooh na-ããj hẽ takawug bã nesaa do bë h'yyb tym gó hanäng do paah. ¹⁸ Te hub tado bã paawã ta tii, gawatsig hõm paawã Kristo hã h'yy ka'eeh do sa makũũh. ¹⁹ Jããm hẽ da hẽ, badäk hahÿÿ hã ji bawät

nä bä Kristo hanaa ji gahëen bä, tii bä taw'ääts hë paawä tak'ëp, sahõnh hë mahãnh, ër rat'yyd mehĩn paawä.

²⁰ Tii d' nado. Kristo ganä wät né hë dejëp do mahang P'op Hagä Do an'oo bä. Pooj jé dejëp do mahang ganä wät do tii. Ta wób na-ãäj hë genyyh do metëë n'aa tii.

²¹ Hahỹ hyb n'aa ỹ wén her'oot tii: Sét hë aj'yj ji dajëp do du na doo. Ti hadoo na-ãäj hë sét hë aj'yj see ji ganyyh do dejëp do mahang du na doo. ²² Adãw hyb n'aa sahõnh hë ji dejëp. Ti hadoo ënh Kristo hyb n'aa kä

sahõnh hë ragenyyh da. ²³ Sahõnh hë genyyh do bahãnh, pooj jé ganä wät do Kristo. Ta jawén, Kristo kajaa bä kä, ta hä h'yj ka'eeh do ragenä boo kãn da. ²⁴ Tii bä

kä, badäk hahỹ gawatsik do kaja kãn. Kristo j'aa ketsë do jawén paa bä sahõnh hë mejũũ do ji nahapäh do sa hã, sahõnh hë bag'ääs do ji nahapäh do sa hã, sahõnh hë hejój enäh do ji nahapäh do sa hã na-ãäj hë, tii bä

tabag'ääs do Kristo bahaëëj kãn da P'op Hagä Do ta Yb hã kä. ²⁵ Kristo bag'ääs da sahõnh hë ta majĩĩ hã taj'aa ketsë bä kä. ²⁶ Tagadëëg ub kä majĩĩ tagawats'iik doo, dajëb.

²⁷ Ta ti ỹ wén her'oot, hahỹỹ da P'op Hagä Do kyy kerih do her'oot do hyb n'aa: “Sahõnh hë ta tsyym yt hã P'op Hagä

Do an'oo bä tabag'ääs hyb n'aa.”* “Sahõnh hë tabag'ääs” tabaher'oot bä, dooh P'op Hagä Do ta Yb sii hë tado bä tii, ti né hë hanoo do hyb n'aa ta hã sahõnh hë tabag'ääs doo.

²⁸ Takajaa bä kä sahõnh hë Kristo bag'ääs doo kä, ti noo gó kä, ta daaj hë ta Yb yd jé da tanu gadäg kãn. Tii d' tawén hadoo, ta Yb, sahõnh hë ta hã han'oo däk doo, tabag'ääs

hyb n'aa, sahõnh hë bahãnh tabahado däk hyb n'aa kä, sahõnh hë tabag'ääs hyb n'aa kä.

²⁹ Hỹỹ kä, ji gananá bä paawä, nyy da rabad'oo da dejëp do hyb n'aa nu kemuun doo? Dejëp do ganená bä paawä,

* 15:27 Saaw-Mo 8.6

həd n'aa tii d' rawén d'oo?† ³⁰ Ji gananá bä paawä, dooh hyb n'aa pé had'yyt hē ŷ ahoop doo. Ji ganä wät do hyb n'aa ŷ wén gadoo Jesus hyb n'aa ŷ ahoop doo. ³¹ Dajëb gó had'yyt hē ŷ bawät tak'ëp ŷ rarejãã do haj'aa. Né hup ŷ né ta ti ŷ her'oot do bë wén hapäh, ŷ h'yy kasab'ee do hyb n'aa bë hyb n'aa Kristo Jesus ër Wahë N'aa hyb n'aa. ³² H'ëed hyb n'aa ŷ kamety wät paa ajyy tabanas'aa hedoo do sa sii Epeso panang bä, jããm hē badäk hahÿÿ hä ji hawät do hä ŷ h'yyb däg bä paawä, ji gananá bä paawä? Ji gananá bä paawä, se hub né hē paawä hahÿÿ da sa ky hetëg: “Hamäh, ër awëëh, hamäh, ër eëg jati ër dejëb kãn do hyb n'aa.”‡

³³ Bë an'oo manä bë rawad'ii. “Nesaa do moo heb'oooh do sii ji awäd bä, sa da h'yyb hadoo da ji, baad né paawä ji bawät pooj jé.” ³⁴ Taw'ãäts hē p'aa hënh bë h'yyb bë an'oo baad hadoo do hä. Bë moo boo manä wäd nesaa doo. Ta ti ŷ wén mejüü, bë wób ranahapäh do hyb n'aa P'op Hagä Do sa h'yyb gó. Bë nu mebyy bok hyb n'aa ŷ wén her'oot tii.

³⁵ Hahÿÿ da apäh da ta wób rabeanh: Nyy da dejëp do paa ragenä bok? Ny hadoo do sa hub? ³⁶ Baad nadoo do heanh do tii! Joom tym ji ejoom doo, dooh taganá bä ta bóg nadajëb bä. ³⁷ Tiriig tym, joom tym wób na-ãäj hē ji ejoom bä, dooh ta gajewëë tado bä ji ejoom doo. Ta tym ub ti ji ejoom doo. ³⁸ P'op Hagä Do bad'oo nyy d' tabahadoo joom, tah'yyb däng doo da. Joom tym ta wób hedoo tawëë bä. Ta see hadoo ta seeh, ta see hadoo ta seeh. ³⁹ Ti hadoo ënh ti anäng ta wób hedoo ta dab. Ta see hadoo ji dab,

† 15:29 Dooh ji hapëë bä ta tii d' hed'oo doo. Dooh Paw-Ro met'ëëg bä dejëp do hyb n'aa ji nu kemuun bä. Jããm né hē ti ky n'aa gó tabeh'üüm ji ganä wät do ky n'aa. ‡ 15:32 Ji h'yyb karën doo da né hē ji moo wät tahanäng pé ti sa ky hetëg doo. Ji gananá bä paawä, se hub né hē tii bä paawä raher'oot doo.

ta see hadoo har'ëeng dab, ta see hadoo taw'ëed dab, ta see hadoo na-ãāj hē tah'yīb dab. ⁴⁰ Ta wób hedoo wē hā habong do bag. Ta wób hedoo badāk hahỹỹ hā habong doo. Ta see hadoo wē hā habong do sa hetsóh. Ta see hadoo badāk hahỹỹ hā habong do sa hetsóh. ⁴¹ Ta see bag hadoo papỹỹj, ta see bag hadoo kamarab, ta see bag hadoo sagõõh. Sagõõh wób ta wób hedoo ta matym.

⁴² Ti hadoo né da dejëp do mahang ji ganyyh do hā. Karejãã ji kamag ji dakä jëng doo. Taganyyh bä kä, kanarejã wäd. ⁴³ Nas'aa ji kamag ji dakä jëng bä. Tak'ëp tabahetsooh taganyyh bä kä. Nahejooj its ji dakä jëng bä. Hejooñh taganyyh bä kä. ⁴⁴ Dab näng ji kamag ji dakä jëng doo. Taganyyh bä kä, papuuj däg ji hub P'op Hagä Do Sahee ed'ëep doo. Ji hub dab näng do tanyy bä, tii b' ti anäng na-ãāj hē ji hub papuuj P'op Hagä Do Sahee ed'ëep doo. ⁴⁵ Hahỹỹ da takerih doo gó: “Jããm pooj jé aj'yy, Adãw, hedëb gëet doo.”[§] Tagadëeg ub Adãw hedoo doo, Kristo, ji edëp do hanoo do Sahee hado däk tii. ⁴⁶ Pooj jé dó tabanyy däk ji hub dab näng doo. Ta jawén ji hub papuuj, P'op Hagä Do Sahee ed'ëep doo. ⁴⁷ Jããm pooj jé aj'yy, badāk hahỹỹ hā tsäng hanaa. Aj'yy ta jawén hana doo, Kristo, hỹ pong jé naa tii. ⁴⁸ Badāk hahỹỹ hā habong doo, Adãw k'ããts gó hana do hadoo ti sahõnh hē. Hỹ pong jé hana do hadoo da ër hub papuuj hỹ pong jé naa ër gadoo doo. ⁴⁹ Da hē, badāk hahỹỹ hā ër babok nä bä, Adãw hadoo nä ëër. Ti hadoo né hē da, ti awät ti noo gó, hỹ pong jé hana do hadoo da ëër.

⁵⁰ Hahỹ ti y her'oot, wakãñ haa: Dab näng doo, majyyw näng doo, dooh da tanu dëë bä P'op Hagä Do bag'ããs bä. Karejãã doo, dooh tagado bä nadajëp doo. ⁵¹ Bë hyb n'aa matakä da! Bë y maher'oot ji nahapäh do hã: Dooh ër sahõnh hē ër dejëb bä.** Ti hadoo né hē, sahõnh hē ër

§ 15:45 Genesis 2.7 ** 15:51 Jesus matëeh noo gó ta hā h'yy ka'eeh do ky n'aa ti taher'oot.

da kawereem. ⁵² Nayyw hẽ ti ji kawareem doo, ji ty watsig wäd sii hẽ, tagadëög ub torõm-bet häd näng do ky ganyyh bä kä. Torõm-bet ky ganä sii hẽ da sahõnh hẽ Jesus hä h'yy ka'eeh do dejëp do paa ragenä boo kãn da. Ta ti dooh radejëb boo bä kä. Ti ëër kä, ti noo gó hedëp nä doo, ër kawereem boo kãn, hedëb had'yyt do ër gadoo hyb n'aa kä. ⁵³ Karehejãã do kawareem da kanarejãã do hä. Dejëp do kawareem da nadajëp do hä kä. ⁵⁴ Ta ti bawät bä kä, karehejãã do kawareem bä kä kanarejãã do hä, dejëp do rakawareem bä kä nadajëp do hä kä, tii bä kä hahỹ kerih do ky däng do paa kä kaja kãn:

“Dajëb gawatsig kãn.

Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do j'aa ketsëe kãn ta hä.”††

⁵⁵ “Dajëb, ny maj'aa ketsë doo?

Dajëb, ny a hejój ji mamarajejãã doo?”‡‡

⁵⁶ Nesaa do ji moo wät doo, ji hyb n'aa newëe doo, ti né hẽ dajëb mahỹj. Ky n'aa jaw'yuk doo, nesaa do ji moo wät do hejój. ⁵⁷ P'op Hagä Do hä ër j'aa etsë. Ti né hẽ hanoo ër j'aa ketsë doo, Jesus Kristo ër Wahë N'aa hyb n'aa.

⁵⁸ Ti hyb n'aa kä, wakãn haa y kamahãn doo, taw'ãäts hẽ bë h'yy kahejój. Bë an'oo manä bë tahewaat do hä, bë h'yy ganejë hõm hyb n'aa. Taw'ãäts hẽ bë moo boo had'yyt hẽ Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do wë sahõnh hẽ bë wë hanäng doo me, daap hẽ nado ti Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do wë bë moo bok doo, bë bahapäh do hyb n'aa.

16

Ta wób ji masa do dajëër n'aa ky n'aa hahỹyh

†† 15:54 Isajas 25.8 ‡‡ 15:55 Osejas 13.14

¹ Hÿÿ kă, P'op Hagä Do karapee Judah häj n'aa bä habong do ji masa do dajëēr n'aa ky n'aa bë ÿ ma erih. Taw'ääts hē Garata häd näng do häj n'aa hēnh habong do Jesus hä h'yy ka'eeh do ÿ mejüü doo da, bë na-ääj hē tii d' bë bad'oo. ² Taw'ääts hē sét met'uuh hä ken'yyh bë betyn hōm tsyt hē bë dajëēr uuh bë gadoo do pénh. Hajōng tado bä bë gadoo doo, hajōng do ta uuh bë betyn hōm tsyt hē. Kanahēn d'os hē tado bä, dooh denaa hē. Taw'ääts hē bë ata ÿ kajaa do pooj jé. ³ Tii bä, ÿ kajaa bä kă, ÿ erih do ÿ mejüü da ajyy ta ti dajëēr Jerusarēnh hēnh ratajoooh do bë asëew hōm do sa sii, baad t'īi hēnh ragadoo hyb n'aa. ⁴ Taw'ääts hē tado bä, ÿ na-ääj hē ÿ ahōm. ÿ d' rahadaa hōm tii bä.

⁵ ÿ h'yyb däng Masedonija häj n'aa ÿ jatsëk. T'īi hēnh ÿ bewäd nä do jawén paa bä, bë wē ÿ bahōm kän bë ÿ baheg'ääs hyb n'aa. ⁶ Badawëēt apäh da ÿ bawät bë pa. T'īi hēnh hyb n'aa hadoo da tarab'ëēr ÿ tab'ëēs. Tii bä ÿ bë masa da ÿ bahōm hēnh. ⁷ Dooh ÿ karēn bä ÿ h'yy kajóh gó bë wē ÿ beg'ääs doo, ti hyb n'aa nayyw hē ÿ wén nahōm nä bë wē. ÿ karēn paawä badawëēt ÿ bawät bë pa, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do karēn bä tii. ⁸ Ti nuuj jé ÿ baym da babä Epeso panang bä, jām Pēn-Tekos häd näng do kajaa bä kă. ⁹ Tyw n'aa näng babä hä ÿÿ, baad Jesus ky n'aa ÿ beher'oot hyb n'aa, hajök né paawä ÿ raganen'aak.

¹⁰ Tsimoot kajaa bä bë wē, taw'ääts hē baad bë gadoo bë mahang, baad tabahadoo hyb n'aa ta hä. Tii d' ÿ wén etsëē bë hä, ÿ moo wät doo da Tsimoot moo wät na-ääj hē Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do wē. ¹¹ Bë an'oo manä bë wób raty n'aa gesygyg Tsimoot hä. Taw'ääts hē hanām doo gó bë kedëē hōm, wē ÿ tababaaj hōm hyb n'aa. Èr wakään wób Jesus hä h'yy ka'eeh do sa sii takajaa ÿ gada.

¹² Èr wakään Jesus hä h'yy ka'eeh do Aporos häd näng do hä kă. Tak'ëp ÿ betsëē ta hä, tabahōm hyb n'aa èr

wakāān sa sii bē rabahehēēn bā. Dooh m' takarēn nā bā tahōm bā. Baad tahaja bā m' tabahōm.

¹³ Taw'āāts hē baad bē kanāh. Taw'āāts hē baad had'yyt hē bē h'yy kae. Bē h'yyb eỹm manāh. Bē h'yy kahejōj.

¹⁴ Taw'āāts hē kamahān gó bē moo bok sahōnh hē bē moo bok doo.

¹⁵ Bē hapāh, Es-Tepanas ta tób yt hā haj'eenh do sii hē jāām hē pooj jé ti Akaja hāj n'aa bā Jesus hā rah'yy kae padēek doo. Bē hapāh nyy da ramasaa had'yyt hē Jesus hā h'yy ka'eeh do sa hā. Tak'ēp ŷ betsēē bē hā, wakān haa, ¹⁶ bē ky dahé ta ti hedoo doo. Bē ky dahé na-āāj hē ta wób ta ti hedoo do sa sii Jesus ky n'aa hā moo b'ook doo.

¹⁷ ŷ h'yy gadajang ajyy Es-Tepanas, Por-Tunat, Akajo hād enāh do bē wē naa wē ŷ rakajaa bā kā, bē jawén buuj, hā ŷ ramasa do hyb n'aa. ¹⁸ Baad ŷ rah'yyb en'yyym, bē rah'yyb en'yyym doo da. Taw'āāts hē bē weh'ēēh ta ti hedoo doo.

¹⁹ Jesus hā h'yy ka'eeh do Asija hāj n'aa bā habong do bē m' rahyb n'aa esee. Akira, ta ŷm Pisiir hād nāng do daheeh, bē nemuun séd hā h'yyb hedoo do Jesus Kristo hā, tak'ēp mā bē rahyb n'aa esee. Jesus hā h'yy ka'eeh do sa tób bā kahet'aa doo, ti na-āāj hē bē m' rahyb n'aa esee tii da. ²⁰ Sahōnh hē Jesus hā h'yy ka'eeh do babā habong do bē m' raky n'aa edēng. Baad bē kedēē bē da hadoo do hā.

²¹ ŷ Paw-Ro, moh ŷŷ me ti hỹ ŷ berii kån:* Bē ŷ hyb n'aa esee.

* ^{16:21} Paw-Ro bawāt noo gó dooh sa daaj hē rerii bā, rahaja né paawā rerii bā. Sa masa n'aa rerih sa ma matēg esok doo. Paw-Ro esok do teri n'aa erii kån. Tagadēēg ub kā, tabahajaa bā kā, Paw-Ro gadoo terih do nahēēh, ta daaj hē taberih hyb n'aa tahyb n'aa esee do ky n'aa. Ta tii hā rabahapāh, Paw-Ro kyyh né hē sahōnh hē ta tii hā kerii dāk doo. Paw-Ro mo haj'aa né hē rabahapāh.

²² Ky n'aa kawas'ee dāk da Tak'öp Hyb N'aa Jawyk Do kamanahñ doo. B'ëöp matëh Tak'öp Hyb N'aa Jawyk Doo!

²³ Ý karën, Jesus, ër wahë n'aa ky enyym bë hä.

²⁴ Ý kamahñ bë sahõnh hë nemon ýỹ séd hä h'yyb hedoo do Kristo Jesus hä. Jääm hë kä.

Pop Hagä Do Panyyg Hanäm Do Hahÿÿh
 The New Testament in the Nadëb language of Brazil (BR:mbj:Nadëb)
 O Novo Testamento na língua Nadëb do Brasil
 copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nadëb (Nadëb)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Nadëb

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Mar 2019 from source files dated 12 Mar 2019

c5681c4e-55f8-5b64-badf-af07c5e28afc